

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ANTVORSKOV
HØJSKOLES
AARSSKRIFT

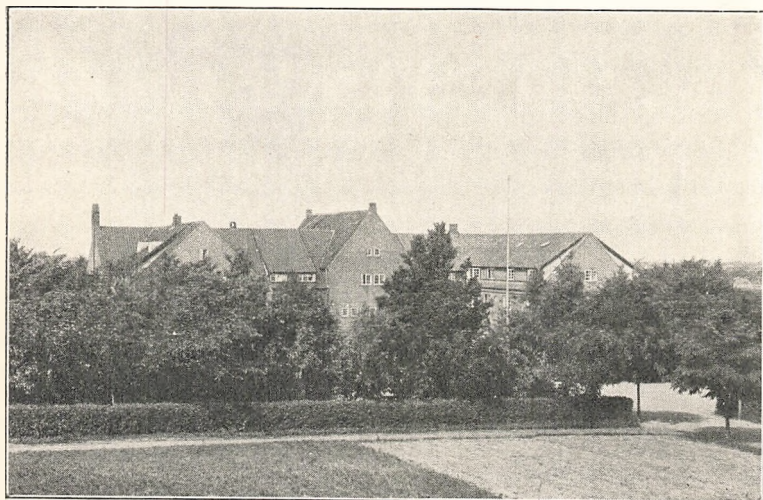
1930

UDGIVET AF
ANTVORSKOV HØJSKOLES ELEVFORENING

Statens pædagogiske Studiesamling
København

*fr. Højskoleforstander Dr
Hans Rolandt
med venlig Hilsen fra
Fred. Stejneger.*

ANTVORSKOV HØJSKOLE

AARSSKRIFT 1930

SORØ AMTSTIDENDES BOGTRYKKERI .: SLAGELSE

Statens pædagogiske Studiesamling
København

H

TRYKT SOM MANUSKRIFT

Statens pædagogiske Studiesamling
København

TI AAR

O M nogle Aar er det 25 Aar, siden Antvorskov Højskole blev bygget. Grundstenen blev nedlagt den 10. November 1908. Og man plejer vel ikke at komme i Jubilæumsstemning for mindre Spand af Aar end 25. Men vi, der nu har virket her i ti Aar — det er Karstensen, Th. Laursen og hans Hustru, min Kone og mig — har dog ikke kunnet lade være med engang imellem at tænke paa, at 1930 er et Jubilæumsaar for os. Ti Aar er, véd jeg nok, ikke noget langt Aaremaal, og vi har da heller ikke stillet noget Jubilæumsapparat paa Benene. Men ti Aar er dog en Milepæl, som det sømmer sig at standse ved et Øjeblik.

Vi har i de forløbne ti Aar haft 2507 Elever, deraf omtr. 2200 de sidste otte Aar, siden vi i 1922 opførte en større Tilbygning til Skolen. Vi har praktisk talt haft Skolen fyldt Sommer og Vinter hvert Aar, naar undtages en enkelt Vinter, og vi er meget taknemmelige derfor.

Jeg grunder engang imellem over, hvad nu Grunden kan være til, at vi har kunnet have saa megen Ungdom om os. Hvorfor har Heldet fulgt os?

Jeg nævner først, at vi kom hertil under lykkelige Forhold. Det var Befolkningen her paa Egnen, der bad os om at købe Skolen. Og at den Henvendelse ikke var Mundsvejr, viste den derved, at den — uden at jeg rørte en Finger derfor — hjalp os med et stort rentefrit Laan, og den støttede os dengang og igennem de ti Aar paa mange andre Maader. Alt dette har stor Værdi for en Skole. En Højskole af Størrelse som Antvorskov kan ganske vist ikke nøjes med at have Elever fra sin Egn, men det er af stor Styrke for den.

at den mærker, at den ligger midt i sin Egn, og at Ungdom fra Egnen søger den.

Og saa begyndte vi Gerningen her paa et Tidspunkt, da der endnu efter Krigens Slutning var stærk Tilstrømning til Højskolerne. Det kom ogsaa os til Nytte. Vi fik en god Start, som man siger.

Og jeg kunde nævne andre Grunde, men gør det ikke. Kun én nævner jeg: Vi har passet vort Arbejde. Om vi har haft smaa eller store Evner til at røgte det, lader jeg andre afgøre. Men jeg er ikke bange for at sige, at vi har passet vort Arbejde, at Gerningen paa Skolen havde første Krav paa os. Der er et gammelt Ord, jeg sætter Pris paa: „Bondens Fjed gør Marken fed,” hedder det. Det Ord siger den Sandhed, at jo mere en Mand (eller Kvinde) er hjemme og passer sin Gerning, des bedre gaar den. Dette gamle Ord har vi sat over vor Dør og efter bedste Evne fuigt det. Det var vist Grønvald Nielsen, der i sin Tid fraraadede Højskolemænd at blive „kommunegale”, d. v. s. de maatte ikke lade sig friste til at modtage offentlige Hverv. Jeg har haft mine Fristelser her og faar vel aldrig helt Bugt med dem, men et Par Tænder har jeg dog faaet brækket ud, saa jeg nøjes med som Tilskuer at følge det offentlige Livs Gang. Og det har jeg lært, at den, der leder en Skole og har et personligt Arbejde dér, ikke uden Skade for Skolen kan ofre Tid og Tanke paa mange offentlige Tillidshverv. Man kan ikke blæse og have Mel i Munden paa samme Tid.

Hvordan var saa den Ungdom, jeg mødte i min Højskolegerning?

Jeg kom til Antvorskov det Aar, Fredstraktaten efter Verdenskrigen traadte i Kraft, og jeg var tolv Aar inden den Tid Lærer ved Frederiksborg Højskole. Og nu véd jeg, at adskillige vil paastaa, at Ungdommen efter Verdenskrigen er helt forskellig fra den Ungdom, der levede før Verdenskrigen. Det store Skel, siger de, dannes af Verdenskrigen. Og der var vist ogsaa én, der engang i ungdommeligt Hovmod udslyngede den Paastand, at de, der var duelige Lærere før Verdenskrigen, var ganske ubrugbare efter den store Katastrofe, da Ungdommen efter den Tid har en ganske anden

Indstilling over for Livet end før. De Lærere skulde, saa vidt jeg husker, rangeres ud paa et Sidespor, at de ikke spærrede for den egentlige Trafik.

Jeg har som sagt arbejdet med Ungdom baade før, under og efter Verdenskrigen. Og jeg kan jo nok se, at Ungdom efter Krigen ikke helt ligner tidligere Tidens Ungdom. Der er kommen nye Spørgsmaal frem, som optager den. De unges Tanker gaar mere end før ud over Landets Grænser og følger Spørgsmaalene ude i den store Verden. De vil vide Besked om, hvad Folkenes Forbund er. De er optaget af det Arbejde, der søger at hindre en ny Verdensbrand. De forstaar det Vers af Aakjær:

„Skælved det ej selv i Hjerter og Sten,
da under Stirren fra Elben til Arno
Fredsensglen skrev med sin Oliegren
hen over Frosthimlen Navnet Locarno.”

Ungdommen i vore Dage er langt mere verdensindstillet, end de unge før Verdenskrigen var det. Mange af de gamle Højskolemænd havde som Hovedemne Verdenshistorien. Der kom senere en Tid, da Danmarkshistorien skød sig i Forgrunden. Jeg tænker mig, at Ungdommens Spørgelyst atter vil gøre Verdenshistorien til et Hovedemne, hvis det ikke allerede er sket.

Og alt dette er saare godt. Verden er større end Danmark.

Men saa føjer jeg til: Ellers, ellers spørger Ungdom nu om det samme som før. De dybeste Livsspørgsmaal er de samme nu som før Verdenskrigen. Og Besvarelsen af disse Spørgsmaal er Højskolens egentlige Opgave. Dagens Spørgsmaal skifter, men de store, evige Spørgsmaal, som Slægtled har grundet over, de bliver, Spørgsmaalene om Liv og Død, om Livets Mening med den enkelte, de gamle Spørgsmaal, som vel er gamle, men aldrig ældes, disse Spørgsmaal er de samme, og dem ønsker Nutidens Ungdom ogsaa at møde.

Og deri ligner den alle Tidens Ungdom. Kan der tales i Aand og Sandhed om de Spørgsmaal, da er der ogsaa i vore Dage unge, der lytter. Og vel kan der blive stille i en

Føredragssal, naar der tales om de store Verdensbegivenheder i vor Tid, men der bliver lyttende Stilhed, naar Talen falder paa de Spørgsmaal, som det enkelte Menneskehjerte længes efter at faa Svar paa. Heri er Nutidens Ungdom i Slægt med unge fra alle Tider, heri ligner — for nu at nævne nogle af de skønneste Eksempler — unge Mænd og Kvinder i vore Dage hin Lærling af Sokrates, Kriton var hans Navn, han, der sagde til Sokrates: „O, Sokrates! der er som et Barn i vort Bryst, der hulker ved Tanken om Døden. Hvem skal nu trøste det hulkende Barn, naar du er borte!” Og heri ligner de unge i vore Dage hin rige Yngling, der kom løbende til Jesus og spurgte: „Herre, hvad godt skal jeg gøre, for at jeg kan faa evigt Liv?” Og den, der er Lærer, ønsker, at han maa kunne høre disse Spørgsmaal, og beder om, at der maa skænkes ham Evne til at svare, saa han kan opleve, at „forældet aldrig blev Livets Tale”.

Men er Ungdommen efter Verdenskrigen ikke ringere end Ungdommen tidligere? vil en og anden spørge. Jeg synes det ikke. Det vilde ikke have været underligt, om den var det, for Verdenskrigen og Aarene derefter var en Tid, der bragte Ungdommen lidet godt. Men ringere synes jeg ikke, Ungdommen er. Den er maaske endda mere lærelysten, end Ungdom tidligere var. Den har Følelsen af, at det gælder om at dygtiggøre sig.

Og paa et Felt er det ganske afgjort, at den staar stærkere nu end tidligere: Den er ikke i Almindelighed fristet til stærke Drikke, som Ungdom kunde være det for blot tyve Aar siden. Her har maaske dog Verdenskrigen affødt Foranstaltninger, der er til Gavn for de unge. Jeg tænker paa, at Prisen paa berusende Drikke i et af Krigens sidste Aar blev overordentlig stærkt forhøjet. Det har været til Gavn for Ungdommen. Og lad bare Prisen paa de Varer vedblive at være høj. Jeg husker godt, at jeg, da vi kom til Antvorskov, med nogen Ængstelse tænkte paa, at Skolen ligger nær ved en stor By. For nok ligger Skolen borte fra Byens Larm i Stilhed for sig selv, og nok er Slagelse en skøn Stad, nu snart med fem Kirker, men den rummer alligevel større Frestelser end en stille Landsby. Og dog, praktisk talt har vi

intet mærket til det for Ungdommen fristende, en saadan By kan rumme, og vi har den Fordel at bo nær ved en livlig og god Forretningsby og nær et Trafikcentrum.

Og saa har jeg iøvrigt gennem Aarene bedre og bedre lært, at den, der vil have med Ungdom at gøre, maa tro paa, at der er Kræfter i de unge. Jeg kan ikke glemme det Sted i Bjørnsons Arnljot Gelline, hvor Olav den Hellige i sin Bøn til Gud siger disse Ord:

Herre, du kender mit Folk fra det inderste Udspring,
fejler jeg vel, naar jeg tror, det har herlige Kræfter?

Han har Tro til, at Folket har herlige Kræfter, at det er værd at hjælpe. Og saa har han ogsaa Mulighed for at hjælpe det. En lignende Tro maa der til, om en Lærer med Haab om Frugt af sit Arbejde skal gøre sin Gerning blandt de unge. Herlige Kræfter er et stærkt Udtryk, og der kan godt komme Skuffelser, men en Lærer maa tro paa, at den Elevflok, der sidder foran ham, ejer Kræfter, der vel er værd at hjælpe til Udfoldelse. Den Lærer, der her har sin Tvivl, maa helst søge sig en anden Gerning. Den, der vil have Lykke i sin Lærergerning, maa være overbevist om, at der i hvert ungt Menneske er noget godt, vel værd at tale til. Og saa skal han ogsaa nok erfare, at det altid bærer Frugt at tale om det bedste til det bedste i unge Sind. Det har jeg mere og mere oplevet i de Aar, der er gaet. Og det har jeg navnlig med Glæde og Tak faaet Vished for i de første ti lykkelige Aar paa Antvorskov Højskole.

FRED. NØRGAARD.

U. S. A.

FOR omkring et Hundrede Aar siden slog de første Nybyggere sig ned der, hvor Middletown nu ligger, og stak Ploven i den vældige, uberørte Prærie.

I Dag ligger der paa det Sted en By, ikke nogen stor By efter amerikanske Forhold, men en By, der i sin Udvikling og nuværende Tilstand ligner utallige andre Byer i Staterne i den Grad, at den i mange Retninger kan betragtes som typisk.

Byens ældste Indbygger mindes fra sin Barndom de spredte Farme, hvis Ejere red paa Besøg hos hinanden. Endnu 1885 var Middletown kun en stor Bondeby, hvis Købmandsforretninger med Sand paa Gulvet genlød af Træskotramp og Seletøjsraslen. Tømrerens Hammerslag paa Jacksons nye Hus kunde høres over hele Byen. Det var en lille By, der endnu levede i Træalderen.

Men Jernalderen stod for Døren.

Der blev fundet Olie og Gas i Jorden i Pennsylvanien, og faa Aar efter var det en Vare, der kunde tjenes svimlende Formuer paa. Og saa kom Middletown i Tanke om det Sted et Par Mil uden for Byen, hvor man nogle Aar tidligere havde boret efter Kul, men var holdt op, fordi der steg en modbydelig Lugt op af Hullet og en brølende Lyd hørtes nede fra det, der sikkert var „Hs. Maj. Satans Rige”, som man ikke gjorde klogt i at trænge ind i. — Nu glemte man slige Betænkeligheder og gav sig i Oktober 1886 til at bore igen. Kort Tid efter sprang Oliekilden. Brølet af de fremvældende Masser hørtes en halv Mil bort, og da Kilden kom i Brand, saas Flammen inde i Middletown. — Byen var ude af sig selv. I Drømme saa Indbyggerne Floder af Olie, uhyre Sække fulde af Dollars, Middletown som Storby med 50 —

ja 100,000 Indbyggere inden 10 Aar. Nye Brønde blev boret, Olien væltede op, det kunde aldrig faa Ende.

Men det fik Ende.

Omkring Aarhundredskiftet hørte Olieindustrien en svunden Tid til. Af de nye industrielle Virksomheder, som Byen havde været saa stolt af, flyttede den ene efter den anden væk.

Men Middletown var imens vokset til en By paa 20,000 Indbyggere, og der var lagt et Grundlag for en moderne Industriby med en Arbejder- og en Forretningsbefolkning. Som de grønne Marker ved Byens Vækst var trængt længere bort af de fremmarcherende Husrækker, var det landlige Præg fejtet bort af Byen. Endnu 1890 bragte Hovedavisen paa sin Forside Høstberetninger og Kornpriser og havde en staaende Rubrik „Fra Gaard og Have”. Faa Aar senere var det forbi.

Byen var blevet industrialiseret.

Nu har Byen 35,000 Indbyggere. Tre Virksomheder beskæftiger mellem 1000 og 2000 Mand, og 8 andre har fra 300 til 1000. Glas-, Metal- og Automobilindustri er de vigtigste Foretagender i Byen.

Hvordan lever de Mennesker, der nu bebor Byen? Hvad fylder deres Dag? Og hvad tænker og tror de?

Af den Vrimmel, der hver Morgen myldrer gennem Garderne i Sporvogne og Biler paa Vej til Arbejdet, er de 85 pCt. beskæftiget med at arbejde for andre og er under Kommando, medens de resterende 15 pCt. enten er selvstændige eller Personer, hvis Arbejde medfører Ledelse af andre.

En stadig større Del af alle disse Mennesker, der tjener deres Brød i Middletown, er Kvinder. Dette beror blandt andet paa den Omstændighed, at den ugifte Datter ikke mere sidder paa Vinduesforhøjningen og broderer, mens Øjnene bliver haarde af at stirre efter Frieren. Hun er i vore Dage aktiv Deltager i Kampen for Tilværelsen.

I den meget store Del af Middletowns Befolkning, der

kaldes Arbejderklassen, har det vel altid været Skik, at Døtrene tog fat, naar de kunde, i det praktiske Liv, og Koneerne med, naar det kneb. Men i de senere Aar er dette sidste blevet endnu almindeligere. Kampen for Tilværelsen er skærpet samtidig med at Levefoden er højnet. Skal der være Raad til at holde Hjemmet, som man gerne vil have det, med ordentlige Møbler, Radio og Grammofon, maaske ogsaa en Fordvogn, og skal der, hvad alle stræber efter, blive Raad til at holde Børnene i den højere Skole, saa de „kan faa det nemmere end deres Far“, ja saa maa Mutter ogsaa gaa paa Arbejde. — Som oftest er det dog ikke Luksustrang, der driver hende hen paa Arbejdspladsen. „Det var den Lægeregning efter Fatters Sygdom“ eller „Manden var arbejdsløs saa længe, og saa maatte jeg se at skaffe noget“. I et saadant Hjem overtager Manden og Børnene det meste af det huslige Arbejde. Et Sted var det den 10 Aars Dreng, der havde Middagsmaden parat, naar Familien kom hjem fra Arbejde.

Medens Kvinderne saaledes i stigende Grad øger de selverhvervendes Skare, bliver der paa andre Maader sat en snævrere Grænse for den i vore Dage. Det er i Henseende til Alder. Paa den ene Side er det Børnearbejde, der endnu i 1890 var saa almindeligt, nu saa godt som ophørt i Middletown, hvorimod det stadig findes i Sydstaterne, og paa den anden Side sætter Maskinerne, de stadig større og mere hvirvlende Maskiner, det stadig hastigere Tempo, Arbejdet allevegne har, en lavere og lavere Grænse for, hvor længe en Mand kan holde. Arbejderen, der paa Automobilfabrikken staar ved Transportbaandet, skal holde Tempoet. Det samme Sæt af Bevægelser skal igen og igen udføres Dagen igennem. Ogsaa det slider paa sin Mand. En af dem, en Mand, der betjener en Boremaskine, skal f. Eks. 3 Gange i Minuttet, 9 Timer om Dagen, med venstre Haand tage to Jernringe, med begge Hænder sætte dem i Maskinen, skrue dem fast ved Hjælp af to Haandtag i Hoftehøjde, trække i et Haandtag i Skulderhøjde med højre Haand, derpaa med begge Hænder dreje Skiven med Ringene, trække i et Haandtag med venstre Haand, trække i et med højre Haand, fjerne Ringene,

der nu er borede, med højre Haand, medens han med venstre tager to nye Ringe — og gør det hele om igen.

Den almindelige Anskuelse er, at hvis en Arbejder i 45—50 Aars Alderen mister sit Arbejde, vil han vanskeligt kunne faa andet end tilfældigt Arbejde igen. Vel er det ikke alle store Virksomheder, der sætter en Aldersgrænse for deres Arbejdere, men Faktum er, at en Mand sløjer af, naar han har passeret de 45, og i bedste Fald glider han saa ned til lavere betalt Arbejde. Man forstaar, at dette er noget, der ofte beskæftiger Tankerne i et Arbejderhjem.*)

Men ogsaa for den Del af Befolkningen, der kan sammenfattes under Betegnelsen Forretningsklassen, er der sket store Forandringer i de sidste 30 Aar. De mange smaa Detailhandlere med Manden og Konen bag Disken og hyggelig Passiar med Kunden trænges haardt og afløses mere og mere af de store Varehuse og Magasiner, der i deres vældige Bygninger med straalende Udstillingsvinduer rummer alt, hvad Middletown begærer lige fra Kraveknapper og Underbukser til elektriske Strygejern og selvspillende Klaverer. Eller de smaa Butikker opkøbes af de store Specialforretninger, der er Filialer af vældige Firmaer med Hovedkontor i New York. — I de store Virksomheder er den tidligere Direktør nu erstattet af en Række Afdelingschefer, der hver har sit Omraade, Produktionschefen, Salgschefen, Reklamechefen, Personalechefen o. s. v.

Mere og mere er Arbejdet for Brødet blevet et uhyre indviklet Foretagende, et Kæmpemaskineri, som ingen af de deltagende har noget Overblik over; alle hvirvles de bare rundt hver paa sin Plads.

Det er karakteristisk, at Ordet om „at finde sit Kald” for flere og flere af Middletowns unge bliver en Frase. De proppes ind, hvor der tilfældigvis er en Plads, eller hvor der er nogen til at „proppe” dem ind. Arbejdet bliver mere og mere simpelthen Midlet til at faa noget at leve af i Stedet for noget, der i sig selv tilfredsstiller sin Udøver.

*) Som bekendt yder i Amerika det offentlige ingen Støtte til hverken Arbejdsløshedsunderstøttelse eller Alderdomsforsorg.

Hvis saa endda Lønningerne var saa store, som man ofte hører fortælle! Men der er langt til paradisiske Tilstande. Skattegrænsen er for ugifte 1000 Dollars, for gifte 2500, og til ens store Forbavselse viser det sig, at det af Middletowns samlede Selverhververe kun er 12—15 pCt., der kommer over denne Grænse. Det er saa meget mere foruroligere, naar man hører, at det mindste, en Familie paa 5 Medlemmer efter nøjagtige Beregninger kan leve nogenlunde ordentlig af, er 1920 Dollars. Nogle Stikprøver blandt Middletowns Arbejderhjem viste da ogsaa, at nær ved Halvdelen ikke naaede dette Minimum. —

Det, der især gør Kaarene vanskelige i mange Arbejderhjem, er Usikkerheden. Hvad Dag det skal være, kan Manden miste sit „Job“, og hvad saa? Eller Sygdom kan melde sig og slaa et saadant Hjem ganske ud af Kurs. — Uhyggeligt, hvor denne Frygt for at blive „slaaet ud“ kan præge Mennesker og præger ikke blot Arbejderen, men i det hele taget Amerikaneren helt op i de højeste Stillinger. Se engang paa den gamle Oliekonge Rockefellers Øjne, disse iskolde, blaa Øjne! Hele hans Liv har været en Kamp for ikke at blive slaaet ud. — Man taler om Jagten efter Dollars, ja, den er en Kendsgerning, men Hemmeligheden ved den er, at det er nagende Angst, der er Drivkraften. „Det gælder for dig om at sætte Farten stærkere og stærkere op, for hvis du standser, bliver du kørt ned bagfra, og der er ingen, der vil standse for at samle dig op; du vil brutalt blive trampet ned af dem, der er bag ved dig.“

Der skal ikke saa faa Penge til for at leve i Middletown. De nuværende Beboeres Bedsteforældre paa Farmene levede deres eget Liv uden at tage meget Hensyn til hinanden eller Omverdenen i det hele. Nu er det anderledes. Vil man høre til i den eller den Kred, i det eller det sociale Lag, saa maa man følge med. Der føres en haard Kamp i mange Hjem for at holde Børnene med det Tøj, som Kammeraterne i Byens højere Skoler anser for passende. Ellers bliver Børnene ikke bedt ud, kommer ikke med i Skoleklubberne, kommer til at staa som Uds kud.

Eget Hus vil Amerikaneren saavel som Englænderen meget gerne have. De fleste af Middletowns Beboelseshuse er Smaahuse med een Lejlighed. Og her bor man saa til Leje eller betaler af paa Ejendommen. Naturligvis faar Byen paa den Maade en meget stor Udstrækning. Men de moderne Trafikmidler raader Bod paa dette, især *Bilen*.

Man gør sig vanskeligt noget Begreb om den Rolle, Bilen spiller i Amerika. „Hvorfor i al Verden sætter man sig til at studere de sidste tredive Aars Udvikling,” sagde en Forretningsmand i Middletown, „jeg kan sige Forskellen med tre Bogstaver: B-i-l!”

Der findes i Middletown ikke mindre end to Personbiler for hver tre Familier. Det vil sige, at ogsaa Arbejderen i stor Udstrækning er Bilejer. Det kan knibe for ham paa mange Maader, Bilen er næsten det, han sidst giver Afkald paa.

At Bilen har faaet saa stor Udbredelse skyldes i væsentlig Grad de moderne Salgsmetoder, især Afbetalings-systemet. Som i Europa, saaledes i Amerika, bare i langt stærkere Grad rider dette Uvæsen Landet som en Mare. Den moderne Amerikaner spørger ikke, hvad en Ting koster, men blot: „Hvor stor Udbetaling?” Dette i Forening med de andre moderne Salgsmetoder, paagaaende Agenter og en Reklamevirksomhed, som vi her kun kender Begyndelsesgrundene i, er Skyld i, at mangfoldige i Virkeligheden lever over Evne. Ogsaa Farmerne, der sidder haardt i det, kan tale med herom. Hvad der paa disse Maader paanødtes Folk af unyttige Ting eller i hvert Fald Ting, som kunde undværes, er utroligt.

Til de unyttige Ting kan Bilen vel ikke regnes. Naar Arbejderne hænger saa stærkt ved deres Bil, at mange Arbejderkoner i Middletown erklærede, at de med Glæde undværede Søndagsklæder, ja endog Mad, blot de kunde beholde Bilen, saa er det ikke alene, fordi det er en honnet Ambition at have en Bil. For det er det naturligvis ogsaa. Ofte bedømmes en Skolekammerat efter, hvad Mærke hans Far kører. — Men atter og atter betonedes Arbejderfamilierne den Glæde, de havde af Vognen, fordi den gav dem Mulighed

for at komme ud og se noget nyt. En Middletownarbejder, der ikke rammes af Arbejdsløshed, kender med faa Undtagelser ikke til Ferie, men der er Søndagen og den halve Lørdag, den saakaldte Weekend. Har man Bil, kan man naa ud, ud af den kedelige By, ud af dens endnu kedeligere flade Omegn, helt ud til Søer og Skove og blaa Bjerge. — Hvad bestilte man om Søndagen i 1890? Ja, man stod i Gadedøren og kiggede eller drev op ad Gaden for saa at falde ind i en eller anden Beværtning. — At pakke en Madkurv, samle Familien, faa Benzin paa og saa suse af Sted, det er nuomstunder et Øjeblikks Sag, og det kan lyse op for hele den følgende Uge. Dette, at Familien, der ellers Ugen igennem ikke ser meget til hinanden, paa saadan Ture kan være sammen, fremhæves ogsaa som Bilens Velsignelse.

Saa forstaar man bedre de Ofre, der bringes; for en Arbejder, der med 35 Dollars om Ugen vil holde Bil, han maa regne med at ofre en Uges Løn hver Maaned. Det gaar ud over den gode gamle Skik „at lægge lidt til Side”, men for de fleste gaar Bilen forud for alt andet. En enkelt Kone svarede, da hun blev spurgt, om hun og hendes Mand havde Bil: „Nej, vi har ikke Bil, og det er Grunden til, at vi har vort eget lille Hus!”

Mangt og meget har Bilen vendt op og ned paa. Frihedsdagen, den nationale Festdag den 4. Juli, var tidligere en stor Folkefest i Middletown med Optog, store Musikorkestre, Væddeløb, en Okse, der blev stegt hel, Dans og stort Fyrværkeri om Aftenen. Nu — Byen er den 4. Juli fra om Morgenen tidlig ganske uddød. Bilerne har tømt den.

Det hænger sammen med Tidens Nerver, denne næsten sygelige Trang til Fart; Foden paa Speederen og saa af Sted — koste hvad det vil — Livet selv er Indsatsen. En lille Dreng i en amerikansk Skole svarede, da Læreren spurgte, om han kunde nævne en Fristelse, som Kristus ikke havde, da han levede paa Jorden: — „Fart”.

At Bilerne ogsaa har *skadet* Familielivet, derom vidner mange Udtalelser. De hyggelige Søndagaftener i gamle Dage, hvor man tog Lænestolene ud paa Græsplænen i den lille Have foran Huset og sad og talte sammen, læste højt

eller sang, er forbi. Mange Mødre klager over, at de halv-voksne Børn aldrig er hjemme, saa ofte er det en Biltur med jævnaldrende. „Hvad i vide Verden er det, du vil have, jeg skal gøre, bare sidde hjemme og glo hver Aften!” fik en Far til Svar af sin Datter, da han søgte at faa hende fra at tage af Sted med en mandlig Gymnasiekammerat, der holdt udenfor med sin Bil. — I det hele taget er det en af de uhyggelige Sider ved det moderne Amerika, meget af det Ungdomsliv, der føres i nær Tilknytning til Bilerne. Begrebet Auto-Flirt er et Onde, som alle alvorligt tænkende Forældre og Ungdomsledere med den største Bekymring ser paa og søger at bekæmpe.

Denne Kamp for en sundttænkende og ren Ungdom hæmmes af den uhyre Magt, *Filmen* sætter ind.

Der var ikke mange Teaterforestillinger i Middletown i 1890. Der kunde gaa Uger, før en ny Skuespiltrup besøgte Byen. — I Dag er der i Middletown 9 Biografer, der giver Forestillinger uafbrudt fra Kl. 13—23 hver eneste Dag Ugen igennem. Nogle af dem har nyt Program 3 Gange om Ugen, nogle kun 2 Gange; tilsammen bliver det altsaa over tyve forskellige Programmer med ialt 300 Forestillinger, som Middletown har Adgang til.

Og Byen benytter sig af Lejligheden. Hvad enten det er Forretningsklassen eller Arbejderklassen, Børn eller voksne, i Biografen gaar de næsten alle een, to eller tre Gange om Ugen.

Det kan vist vanskeligt overvurderes, hvad dette betyder for Middletowns Ungdom. Det er ikke for meget sagt, at det er et af de væsentligste Led i den moderne Opdragelse. Aviserne hjælper godt til ved deres Anmeldelser, der forlængst blot er blevet Supplement til Annoncerne fra Biograf-teatrene. Om en af de yndede Kærlighedsfilm udtalte Pressen, at det var „en rigtig Fremstilling af Kærlighedens Veje, og Middletowns unge Mænd og Piger, som mente, at de vidste noget om den Slags, fandt, at de endnu havde en hel Del at lære.” En Arbejderkone sagde rent ud: „Jeg sender min Datter i Biografen, fordi et Pigebarn skal lære, hvordan Verden er, og det er Filmen en god Hjælp til.” Ja, hun er

vel hjulpen. Filmsdirektøerne véd nok, hvad der gaar godt. Det er ikke oplysende Films, for man gaar da ikke i Biografen for at blive oplyst, det fik man da til alt Held overstaaet i Skolen. Men det er Forbryderfilm og „Wild West“-Film, alle Slags sentimentale og pirrende Skildringer af Livet i bestemte velhavende Dagdriverkredse og saa de bekendte komiske Films. Kunstneriske Hensyn er der ikke taget, Personskildringen er for det meste lynende falsk; det, det ene gælder om, er ved stadig stærkere Midler at piske Lidenskaberne op, saa Tilskuerne rives ud af det daglige søve Liv og som i en Opiumsrus føler sig levende i den forfinede, fordærvede Verden, de ser paa Lærredet. Med Rette taler en amerikansk Pædagog om det ejendommelige i, at Staten drager den største Omsorg for, at Skolevæsnet ikke skal være noget, der udbyttes af private, men samtidig tankeløst overlader Filmsindustriens vide Felt med de rige Muligheder til en Flok Privatmænd, en fhv. Bananmand, en fhv. Væddeløbsrytter og en Boksekamparrangør, hvis eneste Hensigt er at lave Penge.

Og det er da mere og mere Nutidsmenneskets Erstatning for Halvfemsernes Læsning og kulturhøjnende Samtaler om Bøger, man havde læst. Der læses naturligvis ogsaa nu, men det skal som alt andet helst gaa i en Fart, og derfor er det hovedsagelig Bøger, der *kan* læses i en Fart.

Det, som Middletowns Beboere hviler ud i, er *Klublivet*. Utallige Klubber sørger for at varetage Interesserne. Det begynder allerede i Skolen med dens mange konkurrerende Klubber og fortsætter med en Vrimmel, der hver passer til en bestemt Kreds og Klasse af Mennesker.*) Det er af den største Betydning for en Forretningsmand, hvilken Klub han bliver anset for værdig til at blive optaget i. En af de mest kendte og mest typiske er Rotaryklubben, der findes overalt i Amerika. Efter Reglerne kan der kun optages een Mand fra hver Erhvervsgren i Byen, men særlig ansete og velhavende Folk holdes sjældent ude. Denne Flok mødes saa jævnligt

*) I Arbejderklassen er Foreningslivet dog snarere mindre nu end for 30 Aar siden, især er Fagforeningerne gaaet tilbage.

paa Byens fineste Hotel og har en større Fællesspisning efterfulgt af et eller flere korte Foredrag. I Løbet af Aaret er Klubben paa forskellig Maade velgørende eller foretager sig andet til Borgerheld sigtende. Noget af det vigtigste ved Klubben er, at alle Medlemmer skal tiltale hinanden med Fornavn. Det er saa betydningsfuldt, at man næsten derigennem kan forstaa, hvordan Rotary for mange bliver som en Erstatning for Kirke og Kristendom. Her hviler man ud fra Forretningens livets evigt standende Kamp, og ved at sige „Bill” og „Jack” og „Jim” minder man stadig hinanden om, at man er Brødre og Mennesker og ikke bare Tandhjul i Forretningens livets ubarmhjertige Maskine. Dagen igennem er man stenhaarde Forretningsmænd, om Aftenen i Klubben søger man krampagtigt at glemme det ved at slaa hinanden paa Skulderen, synge med paa meningsløse Omkvæd og i det hele opføre sig som Skoledrenge i en af de smaa Klasser.

Og som i denne Klub saadan i Masser af andre leves der et Liv, der søger at udfylde det Tomrum, de fleste Mennesker føler i deres Indre. Forgæves søger *Kirkerne* at bevare den Magt, de havde over Halvfemsernes Middletown. Mere og mere synes det, som om de kun har den i Behold overfor de gamle og saa de Børn, hvis Forældre endnu anser det for bedst, af forskellige Grunde, at sende dem i Søndags-skole. — Ikke saadan at forstaa, at det kirkelige ikke paa mange Maader endnu præger Middletown. Langt fra. Middletown nedstammer ikke for ingenting fra de gamle strenge Puritanere, der holdt Søndagen som Sabbat og nøje iagttag alle ydre Former. Det er endnu farligt for en Mand at erklære sig for Fritænker; det kan medføre, at man bryder Omgangen med ham. Og ve den Skolelærer, der vover at undervise Børnene i Nedstammingslæren eller anden Vantro, han kan risikere Retssag og Afskedigelse! — Men det hele bliver mere og mere en tom Ramme. Og jo mere tom Rammen bliver, des mere søger man at tømre paa den, flere kirkelige Møder, flere kirkelige Klubber, flere Reklamefif. Kirkerne i Middletown er efterhaanden blevet store Forretningsforetagender, hvis Administration faar Præsterne til at segne af Træthed, og som ikke tillader dem et Øjeblik Ro

til at læse eller tænke over det, der egentlig skulde fylde Tomrummet.

En af Grundene til Kirkens dalende Betydning kan maa-
ske ses i den Modsætning, der er mellem det altprægende
„Jeg-vil-fremad“-Ideal, som er det moderne Amerikas Lede-
stjerne, og saa Kirkens „Salige er de sagtmodige“. Forgæves
prøver man at bygge Bro over denne Kløft ved i K. F. U.
M. at gøre Jesus til en moderne Drengeluder med Sans for
Sport og Lejrliv eller ved som en Forretningsmand, der gav
Roller som Profet ved at udsende en Bog om Jesus, at for-
kynde den enestaaende Opdagelse, at Jesus slet ikke var den
ydmyge, svage Person, som saa ofte skildret, nej, han var
simpelthen Mønstret paa en Forretningsmand, maaske den
største af den Art, der nogensinde har levet. Hans Vare var
Religion, og han startede en af de bedste Salgsorganisationer,
Verden har set, med god Reklame og med gode Agenter (de
noksom bekendte 12 Apostle), og derfor har han stadig noget
at sige Verden, og vi kan stadig lære af vor store Mester.
— Det er vist mere end tvivlsomt, om det ad den Vej vil
lykkes at raade Bod paa Vanskelighederne. I hvert Fald gaar
Livet i Middletown sin Gang — bort fra Kirken.

Ogsaa paa andre Omraader er Amerikas — og dermed
Middletowns — Liv stivnet til en raslende Kæmpemaskine,
der holdes i Gang paa den fra Fædrene nedarvede Maade,
skønt Tid og Forhold forlængst har hidført andre Forhold,
der krævede andre Rammer. Det er med Hensyn til Amerikas
af Amerikanerne selv saa højt priste, ja tilbedte *politiske For-
fatning*. Den ligner i meget den katholske Kirkes Reliquier,
den er et dødt Skelet, som er Genstand for Dyrkelse.

Med faa Aars Mellemlum gives der Middletown Lejligh-
hed til at vælge mellem de to store, gamle Partier, det republi-
kanske og det demokratiske. At der af og til dukker et tredie
Parti op, Arbejderpartiet, er saa forfærdeligt, at det kan faa
enhver rettroende amerikansk Borger til at dirre af Harmen.
„Hvis vi kunde finde de tre, der svinede vor Valgkreds til
ved at stemme for La Folette (Arbejderpartiets Kandidat),
skulde vi min Sandten gøre det hedt for dem,“ sagde en
Middletownborger. Og paa Plakaterne før Valget hed det:

„Den Arbejder, der stemmer paa La Folette, stemmer sig selv ud af sin Plads.” De Midler, Kapitalen er parat til at anvende og anvender for at skærme sig mod socialistiske Angreb, er ikke blide; at de gaar langt paa den anden Side af det lovlige, er en Kendsgerning.

Der er altsaa to Partier at vælge imellem. Men det forbløffende er, at med mindre man tager den historiske Udvikling til Hjælp, er det komplet umuligt at opdage en Forskel i de to Partiers Programmer. Ikke desto mindre sættes hvert fjerde Aar det vældige Apparat i Gang med alle et moderne Valgs kostbare Midler. Under uhyre Udgifter og med Kæmpekraftanstrengelser fra Partiledelsernes Side trommes det amerikanske Folk til Valgurnerne. — Af hvilken Grund? — Ja, man maa nok spørge. — Den simpleste og vistnok rigtigste Forklaring er den, at der nu engang skal to til at slaas, og den amerikanske Forfatning kræver et Slagsmaal hvert fjerde Aar. Derfor opretholdes disse to Partier, som Folk tilhører ved Arv, ligesom man gaar i den ene eller den anden Slags Kirke efter som ens Forældre gjorde det.*) Naturligvis er det paa den Maade vanskeligt at bevare Folks Interesse for Valg, naar det i det store og hele er temmelig ligeegyldigt, hvem der bliver valgt. Stemmeprocenten er da ogsaa dalet i foruroligende Grad, i Middletown fra 90 pCt. i 1890 til 51 pCt. i 1920. Og Partimaskinerne maa sættes i vældigt Sving og en Masse Personligheder findes frem om Modkandidaten for at drive Vælgerhjorden ind i Baasene. „Jeg gider ikke høre X tale i Aften,” sagde en Forretningsmand, idet han slog Radioen fra, „det staar i Avisen altsammen i Morgen, og det er saa komplet ligeegyldigt. Jeg er enig med ham, der skrev i Avisen forleden: Det er et godt, gammelt Land, dette her. Det er lige meget, hvem der er ved

*) Naar ved det nylig afholdte Valg saa mange republikanske Vælgere har svigtet deres Parti og stemt demokratisk, skyldes det ikke nogen Ændring i politisk Anskuelse, men er blot Udtryk for Harme og Skuffelse over, at Præsident Hoover ikke har kunnet holde den store Verdenskrise borte fra Amerikas Grænser, efter at Landet i en Aarrække kun har kendt Fremgang.

Roret, det bliver bedre og bedre Aar for Aar under den ene eller den anden af de gamle Ledelser. Vi behøver ikke at gøre os Bekymringer.”

Nej, man behøver ikke at bekymre sig, og man gør det heller ikke. Kan Kapitalen bare sidde fast i Sadlen, saa skal i hvert Fald de øverste 15 pCt. af Borgerne nok klare Sagerne, og de andre har at passe deres Arbejde og kan saa gaa i Biografen eller til Fodboldkamp for at se at glemme eventuelle, skadelige Bekymringer for Retfærdighedens Sag. — Social Samvittighed er man ikke overbehyrdet med paa Direktørkontorerne. Man kan desuden forsikre sig mod Anfægtelser ved at være Medlem af en eller anden Forening til fattige Børns Fodbeklædning eller ved af og til at give klækkeligt i Bøssen ved Indsamlinger. — „Kedeligt med den store Arbejdsløshed — naa, men skal vi saa ha' den Sjus!”

Pressen har da efterhaanden ogsaa taget det fornuftige Parti — at være partiløs. Ja, d. v. s. i Middletown, der er republikansk, er den naturligvis republikansk, men det politiske er en Biting; den er Led af et Kæmpeforretningsforetagende, hvis Hensigt er at tjene Penge, og det sker ved Annoncer. Annoncer faar Bladet, naar det har Læsere. Læsere faar det, naar det ikke er kedeligt. Altsaa — bort med Politik, i hvert Fald den dyberegaaende. Bare fylde Folk med, hvad de mener eller gerne vilde mene, og saa Sensationer, Skandalehistorier, Mord og Pjat.

En lille Historie er oplysende om Forholdet mellem Kapitalen og Pressen. I Marts 1924, da en længere Periode med Arbejdsløshed begyndte i Middletown, og Arbejdsgivere fra andre Byer satte Annoncer med Tilbud om Pladser i Middletownbladene, fandt Formanden for den stedlige Annonceforening ved et Møde fremlagt paa sin Plads et Brev, der indeholdt en Anmodning om at holde de paagældende Annoncer tilbage, fordi de trak arbejdsløse bort fra Byen. Sagen blev forebragt, stærke Kræfter stod bag Henstillingen, og alle var derfor enige om at rette sig efter den. Man var klar over Betydningen af, at der var det størst mulige Tilbud af Arbejdskraft i Byen. Det holdt Lønnen nede!

Nej, gamle U. S. A. er godt, som det er. Der er ikke

noget at rette. — En Dame fra en af Middletowns ledende Klubber sagde i en Tale til Børnene:

„I maa have Samfundssind! I maa mene, at der ikke er bedre By i hele U. S. A. end denne. Der er ikke bedre Skole end jeres, ikke bedre Forældre end jeres, ikke bedre Muligheder noget Sted, end I har netop her. — Folk taler om Kaliforniens evige Solskin, men jeg har boet i Kalifornien, og maa jeg bede om Midtamerikas Regnvejr! Jeg siger jer, der er ikke dejligere Sted paa Guds Fodskammel end denne gode, gamle Stat, som I hører til!”

I den moderne Industri er der en vidtgaende Bestræbelse for at forenkle Produktionen, fabrikere enkelte bestemte Typer, i Stedet for Masser af forskellige, afpassede efter den individuelle Smag. Man kalder denne Fremgangsmaade for Standardisering.

Der foregaar paa alle Omraader i Amerika en saadan Standardisering. Ogsaa paa det aandelige. Børnene opflaskes med standardiserede Anskuelser i Skolerne. Pressen serverer standardiserede Meninger. Biograferne standardiserer Følelserne, og Klubberne hamrer det hele yderligere fast. Der er en Angst for at mene anderledes end andre, for at tænke i nye Baner.

Dette er skæbnesvangert, især i vor Tid. Thi den ydre Verden, den materielle, gaar frem med Stormskridt; før man ser sig for, har de ydre Forhold, hidbragt ved Teknik og Videnskab, brudt nye Baner, skabt nye Vanskeligheder for Samfundet som for den enkelte, for det sociale som for det aandelige Liv.

Skal det indre kunne holde Trit med det ydre, kræves der en Tænkning, der gaar til Bunds, en selvstændig Indlevelse i Vanskelighederne og et uforfærdet Mod til at skære igennem og til radikalt at ændre det af det overlevende, der har levet sin Tid. Det er ikke let, thi lige saa hurtig man er til at tage ved Lære med Hensyn til de nye tekniske Ting, lige saa sen er man til at ændre personlige Vaner eller hæderkronede Institutioner. Naar Vanskelighederne saa kommer,

skubber man dem fra sig saa længe som muligt; og naar det saa ikke lader sig gøre længere, lapper man forsigtigt paa det gamle. Haabløst! For Forbedringerne er af samme Slags, som hvis man for at faa en Bil til at gaa hurtigere spænder et Par Heste for.

Der hører et betydeligt Mod til at sige til Folk, at det, de beundrer og lovpriser, er forældet og udueligt, og et endnu større til at sige, at Folket selv er aandeligt forsømt og staar i Stampe. Men det er et af Vaartegnene for den store Nation, at en Række Forfattere har taget sig den Opgave paa ubarmhjertigt at revse deres Folk. Populære bliver de ikke. Men engang vil deres Værk bære Frugt — ogsaa for os Europæere.

ERIK B. NISSEN.

Materialet til ovenstaaende er hovedsagelig taget fra *Lynd: Middletown. A study in contemporary american culture. 1929.*

LIDT OM VANDREBEVÆGELSEN

DET ser ud til, at der er ved at vaagne Interesse i videre Kredse blandt dansk Ungdom efter at komme ud og se sig om i vort Land paa Cykle og til Fods. Ikke alene blandt den læsende Ungdom, men ogsaa blandt dem med Haandens Arbejde. Det er egentlig sært, at det har varet saa længe. I gamle Dage rejste mange Haandværkere Landet, ja ofte

Danske Vandrere i Tyskland.

Evropa rundt til Fods, undertiden i Aarevis. Ikke som dem, der rejste over Atlanten, for at fæste Bo i det fremmede. Men ud for at lære for derefter hjem for at være. Og disse Folk var visselig ikke de ringeste, naar de begyndte i deres Hjemstavn. De havde set og lært noget i deres Haandværk. Men deres Verden var ogsaa bleven større paa andre Omraader. De havde paa Vandringer i fjerne Egne og Lande faaet en egen sund Udvikling. De havde lært at klare en

Situation selv og havde gerne samlet en god Del Menneskekundskab. De lærte ogsaa tillige ude i det fremmede, hvad Hjemmet var værd, saa de *maatte* tilbage til Landet, hvor de havde Rod.

Saa kom andre Tider. Maskinernes. Den gamle Uddannelse forsvandt og dermed ogsaa for det meste Udrejserne, i alt Fald Fodrejserne.

I nyere Tid, da Mekaniseringen har faaet saa stor Magt over Folk, er imidlertid Trangen til at vende sig ud i

Danske Vandrere i Tyskland.

Naturen til Skov og Strand kommen stærkt op hos Mennesker i mange Kredse. Og Byungdommen, særlig den skole-søgende, er kommen ud paa Vandringer. Ikke alene Frivilligt Drengesforbund og Spejdere, men ogsaa Skoleungdom ledet af deres Lærere i Ferierne. Og mange unge paa Landet sparer nu deres Fritid sammen for at kunne tage ud paa en længere Tur om Sommeren. Endnu mest paa Cykle og i vort eget Land. Men en Del er ogsaa begyndt at vandre. Det er som en Modbevægelse til Mekaniseringen: Bort fra Kulturen. Ud i Naturen.

Og nu kommer saa Vandrebevægelsen fra Tyskland herop og fortæller os om, hvordan tysk Ungdom vandrer,

og al den Glæde og det Udbytte den har deraf. Denne Bevægelse vil sikkert faa Indflydelse her hjemme, og derfor kan det vel være af Interesse at høre lidt om den.

Vandrebevægelsen var i Gang allerede før Verdenskrigen. Den opstod hos den skolesøgende Ungdom, som en Slags Reaktion mod det uniformerede, disciplinerede, tvungne Væsen, som med Militarismen havde gennemtrængt det tyske Folk. Ingen følte sig bundet og trykket af det som Skoleungdommen. Derfor gjorde den Oprør. Bort med den stramme Trøje. Bort med det trykkende Tornyster. Bort fra den trange Skolestue og de mange Lektier. Ud i Naturen, ud at vandre. Let Paaklædning, ingen Øl, ingen Tobak, ingen Kødspiser. Afsted uden Plan og Maal. Det havde man haft saa rigeligt af under de gamle Forhold. Fri tysk Ungdom.

Da Krigen kom, meldte dog de fleste Vandrefugle sig. Det var ikke det gamle System, her skulde forsvares, men Folket, den tyske Nation. Man troede paa Sejren. Men saa kom, som Aarene randt, Visheden om Nederlaget og tog Modet fra dem. Mange gaar til Grunde under Nederlaget. Andre slutter sig sammen efter Krigen i smaa Grupper og drager ud i Landet. Krigen var det gamle System, der spillede Fallit. Nu bort fra det. Bort fra Bylivet. Det er Unatur og Raaddenskab. Og Vandrelivet faar derved stor Tilgang efter Krigen. Men der er noget overspændt og livsfjernt over disse Efterkrigstidens første Vandrefugle.

Men der var ogsaa nogle, der forstod, at det nyttede ikke at løbe fra Vanskelighederne. Det bedre ikke paa Forholdene. Det er især den arbejdende Ungdom, som nu ogsaa er kommen med i Bevægelsen. Tidligere var det næsten kun en Overklassebevægelse. For den arbejdende Ungdom maa nødvendigvis hele Tysklands økonomiske Stilling spille en Rolle. Der var ingen Vej uden om Krigens Omkostninger og Erstatningssummer. Der maatte arbejdes saa meget mere, for at de kunde blive betalt. Den sværmeriske Ungdom bliver til en maalbevidst Ungdom, der tager Dagens Møje og Besvær med. Den danser og synger ikke saa meget. Den arbejder mere. Noget af den første Glans er gaaet af Bevægelsen.

Og der er ikke den samme Oppositionsaand. Men saadan maatte det gaa i det arbejdende Folk, hvor man ikke vidste, hvor man skulde faa Føden fra til næste Dag.

Men ude fra de forskellige Arbejdspladser finder man dog hinanden igen. Der er saa meget, man har fælles. Man er dog alle tyske unge. Man har i Fællesskab oplevet Krigen og skal i Fællesskab bære dens Byrder. Man kan trods alle Retningsforskelle godt mødes som *tysk Ungdom*, respekterende hinandens forskellige Idéer. Bag dem alle er jo dog *Mennesket*, som til syvende og sidst er vigtigere end alle Idéer og Programmer. Og bedst mødes man i det fri paa Vandringer og paa de mange nyoprettede Herberger.

Her henter man legemlig Sundhed og Kærlighed til det store fælles Fædreland. Den skolesøgende benytter sine Ferier til Vandringer, Haandens Arbejdere deres Søndage, deres kortere Ferier eller Arbejdsløshedsperioder. Her mødes Herremandssønnen med Fattigmandsbarnet i det bedste Kammeratskab.

Intet har været med til at bringe Vandrebevægelsen i Tyskland ind i et sundt Spør som Oprettelsen af Vandrehjem. Det var den vestfalske Lærer *Richardt Schirrmann*, der kom ind derpaa. Han begyndte med at tage Børnene fra sin Skole i en af de store Industridistrikters usunde Byer med ud omkring i Landet i Ferierne. Først overnattede de i Bøndernes Lader og i tomme Skolelokaler; men da andre fulgte i hans Fodspor, kunde dette ikke fortsættes. Derved kom han ind paa at indrette særlige Hjem. „Vandreglæden og Storbyselendigheden har staaet Fadder ved Ungdomsherbergernes Vugge,” skriver han. Der skulde oprettes Herberger over hele Landet, saa man paa en Dagsmarch kunde gaa fra det ene til det andet, og „de skal sammen med Naturen frelse Ungdommen fra at synke ned i Storbysernes forsumpede Liv.”

Det var en lykkelig Tidstanke, her fødtes. Herbergerne skød op som Paddehatte de følgende Aar. Alle fandt den Sag vigtig for Tysklands Fremtid. Alle vilde støtte ved Oprettelse af Herberger. Enkeltpersoner, Skoler, Ungdomssamfund af alle Retninger og Partier, Sygekasser, Forsikrings-

selskaber, Kommuner, Amter og Staten støtter. Ikke fordi det nu er Modesag. Nej, de Penge giver gode Renter i Form af øget Folkekraft og Menneskelykke.

Man begyndte at indrette Herbergerne i tomme Skolestuer, i Klostre, Byporte, gamle Borge, i store Lægtene paa Floderne Spree og Elben. Senere er man gaaet over til at bygge nye, da det i det lange Løb er det mest økonomiske. Følgende Tal viser Udviklingens Omfang:

Aar	1911	1913	1919	1923	1925	1926	1929
Herberger..	17	83	300	1700	2100	—	2500
Besøg	3000	21000	60000	935932	1400000	2100000	

Man er nu naaet saa vidt, at der næsten i hver eller i Nærheden af hver større By, som ligger paa „Vandrestrøget“, er et Herberge. Deres Størrelse er naturligvis forskellig, idet de giver Plads for 20—30 til 300—400 Gæster. Formen for et velindrettet Herberge er i Regelen saaledes: En *Gang*, hvorfra man kommer ind i en *Forstue*, der gerne er indrettet som *Bagagerum*, hvor man kan lægge sin Rygsæk fra sig i Hylder med firkantede Rum. Indenfor er der en *Dagligstue* eller rettere to — en for unge Mænd og en for unge Kvinder, men kun skilt ved en Glidedør, saa de kan slaas sammen til et stort Rum, som benyttes ved Fester og Sammenkomster. Man lægger gerne Dagligstuerne saaledes, at de skiller de unge Mænds og de unge Kvinders Sovesale. Desuden skal Dagligstuer og Sovesale ligge saaledes, at „Plejeforældrene“ — Værtsfolkene — kan have Opsyn med det hele baade for Ro og Ordens Skyld, og fordi de skal være i nærmeste Forbindelse med alt, hvad der sker i Herberget. „Forældrenes“ Opgave er netop at være i „Børnenes“ Nærhed altid. — Til Lejligheden hører et *Køkken*, saa de, der foretrækker at købe Maden paa Stedet, kan faa den bekvemt og billigt. Men iøvrigt er der gerne i Opholdsstuen Mulighed for, at alle Gæsterne kan faa Adgang til at berede deres Maaltider der. Saa er der *Vaskerum*, som er noget af det første, en nyankommen Vandrer spørger efter. Mange Steder er der Brusebad. I alt Fald forlanges, at ingen Vandrer gaar i Seng med snavsede Fødder. — Husets Møblering og Udsmykning kan naturligvis være meget forskellig. Der er selvfølgelig ved

Opførelsen af de mange Herberger gjort mange Erfaringer. Men Stilen er gerne enkel, nyttig og smagfuld, og mange Gange har Vandrerne selv været med til at udsmykke et Hjem eller skænket en Lysekroner, et Stykke Møbel eller andre Ting for paa denne Maade at vise deres Taknemlighed mod Hjemmet. — De store moderne Herbergers Indretning viger naturligvis en Del fra det her beskrevne.

Richardt Schirrmann skriver:

„Mange er helt bleven til Ungdomsborge og er velkendt som Ungdommens Samlingssteder ved de store Stævner og Kongresser. Hvor det lader sig gøre, søger vi ogsaa at indrette Herbergerne som Tilholdssted for den stedlige Ungdom, og alle Ungdomsforbund kan her uden Forskel faa et eller flere særlige Herbergsrum stillet til Raadighed til Aftensammenkomster og lignende. Vi haaber, at der paa den Maade kan opstaa rigtige Ungdomshuse, der efterhaanden vil fortrænge Værtshusene som Ungdommens Opholdssteder. Allerede nu opvokser der en ny Ungdom, der i Modsætning til de saakaldte Fornøjelser udøver en bedre Selskabelighed i Underholdning, Spil, Dans og Sang. I disse alvorligt indstillede og alligevel sprudlende livsglade unge Mennesker er den nye tyske Kultur at finde. — Ungdomsherbergerne vil hjælpe med til at bære dette nye Tyskland frem. Hurtigere end den ældre Generation har de unge erkendt, at legemlig og sjælelig Sundhed kun kan naas ved intim Omgang med Naturen, at den sande Hjemstavnskærlighed og dermed tillige det ærlige Fællesskab med sine Medmennesker udspringer af samme Kilde. —”

Herbergerne bestyres i Regelen af et Ægtepar. For Overnatning betales 20—25 Pfenning for unge under 20 Aar. 50—60 Pfenning for unge over 20 Aar. Økonomisk skal Herberget bære sig selv, naar først det er bygget og indrettet. Den 2. November 1919 stiftedes Ringen „Reichsverband für deutsche Jugendherbergen”. En Sammenslutning af *alle* Herberger, hvilket Parti eller hvilken Retning, der end ejer dem. Med fælles Regler og Love. Praktisk talt findes der for Tiden ikke noget Ungdomsforbund i Tyskland, der ikke har Vandring paa sit Program. Saa stor Betydning til-

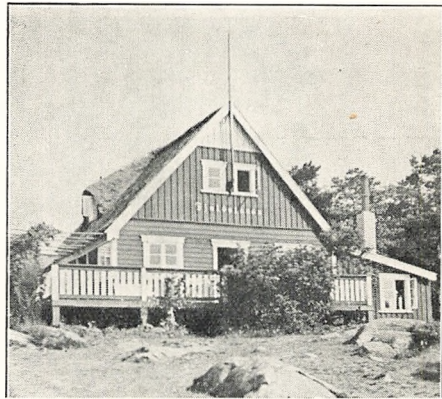
lægger Efterkrigstidens Tyskland denne Bevægelse til Fremhjælp af en sjælelig og legemlig sund Ungdom. —

Udlændinge kan blive Medlemmer af den tyske Herbergforening og benytte Hjemmene under Rejser i Tyskland. Aarskort koster 5 Kr. (for Grupper af Rejsende er der særlige Bestemmelser) og bestilles for Danmarks vedkommende hos Ringens Tillidsmand i Danmark, Hans Wølfel, Helsingør.

Foran Elzborgen i Rhinlandet.

Det er da ikke underligt, om man i Tysklands Nabolande er bleven opmærksom paa denne Bevægelse, og om den har virket tilskyndende til at faa Ungdommen dér med til noget lignende. Her i Danmark rejser nu hver Sommer mange Lærere med Ungdommen i de ældste Klasser og ikke faa Efterskoler foretager i Ferietiden en Rejse paa den Maade med deres gamle Elever. Mest paa Cykle. Og mange tyske Vandrere kommer herop. Alt dette har bevirket, at her ogsaa er bleven Brug for Vandrehjem. Særlig sidste Sommer blev ikke faa oprettet, og flere vil følge i den nærmeste Fremtid.

Rektor Hartvig Møllers Vandrehjem
ved Neksø.

Nogen fuldstændig Fortegnelse over danske Vandrehjem findes endnu ikke, men Tallet ligger omkring 60. En Del Højskoler og Efterskoler havde stillet tomme Elevværelser til Raadighed. Teknologisk Institut i København, Spejderbevægelsen, K. F. U. M. og K. og mange Enkeltpersoner havde indrettet Hjem. Her i Slagelse fik vi ogsaa aabnet ét de 3 egentlige Vandremaaneder, Juni, Juli og August. Alle stedlige Ungdomsforeninger var enige om at rejse og støtte det. Der blev i en stor Sal i Landmandshotellet iagt Ma-drasser ind til 20 unge Mænd og paa teknisk Skole til 12 unge Kvinder. Der var Adgang til Vask og billig Morgen-drik samt til at leje Lagener for 25 Øre pr. Sæt. Adgang

havde kun de, der med deres Medlemskort kunde godtgøre, at de tilhørte en eller anden Ungdomsforening. Betalingen var 50 Øre pr. Nat. Hjemmene var i de tre Maaneder besøgt af 110 unge Mænd og 21 Kvinder. Af Mændene var 58 Danske og 52 Udlændinge, der viste Vandrekort. Der var enkelte Grupper af Skolerejsende. Størstedelen var i Alderen fra 15 til 22 Aar. De opførte sig i alle Maader vel. — Hver af Ungdomsorganisationerne her paa Stedet havde til Starten indskudt 5 eller 10 Kr. Men ellers bar Hjemmene sig selv. Og man var ved Slutningen enige om at aabne dem næste Sommer igen.

Rektor Hartvig Møllers Vandrehjem
i Nordsjælland.

Dette var som de fleste andre nyoprettede Hjem et Forsøg, men i den kommende Sommer vil man kunne drage Lære af de indhøstede Erfaringer. Og nu er der dannet en Herbergsring eller Forening, som indsamler disse Oplysninger for dernæst at udarbejde Regler, som kan blive fælles for Hjemmene, der slutter sig til. Blandt de Landsorganisationer, som har ladet sig repræsentere ved et Medlem i Ringens Bestyrelse er De danske Gymnastikforeninger, Det danske Spejderkorps, De danske Ungdomsforeninger, Den internationale Ungdomsliga og Danmarksks socialdemokratiske Ungdomsforeninger. Disse Repræsentanter vil træffe Bestemmelse om fælles Vandrekort, der giver Adgang til Hjemmene, en samlet

Fortegnelse over disse og en ensartet Betaling og forhaabentlig faa en Forbindelse i Stand, ikke alene med de tyske Vandrehjem, men ogsaa med andre Lande, hvor noget lignende er begyndt, saa Hjemmene gensidig kan benyttes ved Fremvisning af de forskellige Vandrekort. Det er ikke Meningen fra Ringens Side, hverken at forcere noget frem fra oven. Ej heller at blande sig i de enkelte Hjems Sager. Kun at være til Støtte for dem og de unge.

Denne Bevægelse kan uden Tvivl faa Betydning. Den vil blandt andet bringe Ungdom sund Glæde og Oplevelse og udvikle international Forstaelse.

THORVALD LAURSEN.

I ALPERNE

DER var Søndagsstilhed med Højtid og Fest over denne Morgen i Alperne. Vi var kommen til Alpehytten Dagen i Forvejen, og den brusende Lyd fra de utallige Alpebække, som er det eneste, der bryder Stilheden, og som virker som et Evighedssus, var vi — trætte og mødige — sovet ind med om Aftenen. Nu var den der igen, lige vældende og mægtig.

Saa meget mere storslaaet og mægtig virkede det paa os, som netop kom nede fra Storbyens Larm og fra hele det brogede Folkeliv i Zürich, ja, fra otte Dages Fart gennem Tyskland, hvorfra de Tusinder af Indtryk endnu spillede og i Stilheden her kom til at staa mere klart for én.

Rige og mangeartede Oplevelser havde vi haft paa Farten gennem det store Land. Skøn og herlig Kunst havde vi set i de mægtige Dresdener-Gallerier, i München og i Berlin, prægtig gammel Bygningskunst havde vi set i de sydtyske katolske Byer. Og tysk Ungdom havde vi mødt paa disse Steder saavel som ude i det naturskønne Land; men i de tyske Vandreherberge havde vi sovet og levet sammen med disse unge. Ved at rejse gennem Tyskland faar man rent umiddelbart det Indtryk, at det er et Land med store Rigdomme, ingen Spor af Krigselendighed ser man, men Penge og Dygtighed. Den tyske Ungdom belærer os om noget andet. De har som Børn oplevet Krigens Gru, og de føler sig knuget af den Fred, som blev dikteret dem. Ja, en Del af de unge lægger sig særlig efter Politik, ønsker at slutte op bag en enkelt Førerskikkelse, og de tror paa denne Maade at kunne gavne deres Land og raade Bod paa den Fred, som de finder uretfærdig. — For en anden Del svinger Idealet op i et højere

Plan. Det gælder for dem om at bortrydde Civilisationens mange Vildskud, de vil arbejde hen imod en Ungdom, som har Vilje og Karakter, og de har deres bedste Oplevelser ude i Guds fri Natur. De giver sig ud paa flere Dages Vandringer med Rygsækken, der indeholder det allernødvendigste, særlig Brød og Pølse og en Feltflaske med varm The. Saa er de i praktisk let Tøj, i store, tykke Støvler og har en Stav i Haanden. Med Dagsvandringers Mellemrum findes „Jugendherberge”, hvor man for 40—50 Pf. kan overnatte, og hvor der findes en lang Række Vaskefade, som bliver flittigt brugt. I de bedste er der indrettet Styrtebad, og det er selvfølgelig det ideelle.

I Stedet for som i tidligere Tid at drive Fægtekampe, gaa paa Knejspe og drikke Øl, eller — som mange unge herhjemme ogsaa bruger deres Fritid til — at gaa i Biograf og ryge Cigaretter, samles mange af disse unge efter en herlig Tur i deres Land om Aftenen i disse Hjem, hvor de oplever rige Stunder med hinanden ved Sang og Musik og Gymnastik. Der er altid en eller flere, som akkompagnerer paa Guitar, og saa synger de deres gamle Folkeviser, som de kan udenad — alle Versene. Tidlig gaar de til Ro, og tidligt næste Morgen bryder alle op for at drage hver ad sin Kant. I Ferierne faar de paa den Maade lært store Dele af deres Land at kende, og denne Glæde ved Naturen, denne umiddelbare Glæde over at være til giver en et utroligt Livsmod. —

Vi var altsaa ogsaa ude som frie Fugle, og vi var naaet op i de schweiziske Alper, til „Albert-Heim-Hütten”, som ligger 2546 Meter over Havet, 3 Timers Gang fra de nærmestboende Mennesker.

Der var Taage over Landskabet, da vi den foregaaende Dag var kommen op, og lidt skuffet var vi blevet. Var det bedre i Dag? De tætsluttende Skodder aabner vi, og i stille Jubel modtager vi det Hav af Septembersol, som strømmer ind gennem Vinduerne. Disse slaas op, og herlige Udsigter aabner sig for os. Til den ene Side ser vi Gletscheren, som med sin friske nyfaldne Sne synes at strække sig ned mod Hytten. Til den anden Side ser vi ogsaa Gletscher, og ind imellem rejser sig den ene Alpetind ved Siden af den anden.

En Sky kommer snart imellem Hytten og Alperne. Men højt hævet over de andre ser vi Alpetoppen „Winterstock”, som Solens Straaler spiller paa. — Herlige Syn! En Beskrivelse er umulig! — —

Vi maa ud i dette Landskab. Men først maa der gøres Morgentoilette. Badevandet findes udenfor, der er Vand nok og storartet Afløb. Vi faar os en kold Dukkert, men frisk! Morgenmaaltidet tilberedes og indtages, og saa gaar Turen ud til Herlighederne.

Dagligstue i Vandreherberg (Dresden).

Baade den ene og den anden Alpetind har vi Lyst til at bestige. Skyer kommer frem, de drager forbi os og under os. Mærkværdige Natur! Snart er det Solskin paa den ene Tind og snart paa den anden, snart ligger Alpedalene skjulte i Taage af Skyer, snart drager disse bort, og herlige, solbeskinnede Dale ser vi ind igennem. Vandløbene ligner Solstriber ned ad Fjældets Sider. En sort Sky vælter ned over os, og snart er vi lige inde i den og mærker Sneen hvirvle os om Ørene. Vi er ved Snegrænsen. Heldigvis kommer Solen snart igen, og den varmer vidunderligt.

Luften føles saa ren og let at gaa i, og i to Timer vandrer vi paa denne Maade, er oppe ved herlige Udsigter og gaar

ad stejle Klipper, hvor Spændingen forhøjer Nydelsen. To Timer tager det atter at komme hjem til „Alpeslottet”, hvor vi spiser og hviler.

Og se, der kommer virkelig et Menneske, en hel Mærkværdighed her. — Snart træder den mørkladne Mand over Tærskelen. Det er „Hüttevater”. Han hilser paa os, som har taget Hytten i Besiddelse, lægger Rygsækken og tager sig en Slurk af en Flaske, som han har med i Lommen. Manden hører til de Indfødte og taler et Sprog, som er vanskeligt for

Alpelytten.

os at forstaa, men vor Schweizerfører forstaar ham. Han er kommen op for at gøre rent og for at se, om Sagerne er i Orden. Det er da ogsaa muligt, at der kommer en Del Mennesker op i Anledning af Søndagen. For otte Dage siden havde 26 Mennesker overnattet i Hytten, som vi finder passende til tre. — —

Vi gaar atter paa Vandring, denne Gang med Gletscheren som Maal. En stor Isgrøtte er Indledningen til selve Gletscheren, det syder og bruser af Vand, som i mange Bække ustandselig strømmer her, og Isen og Sneen straalere ud fra denne Hvælving i mærkelige fantastiske Farver. Den hele Natur er saa storslaet her, saa man som Menneske maa

føle sin Lidenhed og Afmagt. Vi er nær de 3000 Meters Højde. Og et Spil af Lys og Skygge, Sol og Skyer er der over det hele. Og der — langt ude i Alpedalen — strækker sig en Regnbue, som kommer os nærmere og nærmere. „At staa paa Regnbuen” hører altsaa ikke hjemme i Sagnets Verden alene. — —

Vi vover os op paa Gletscheren. Men snart spærres vor Vej af mægtige Kløfter, bundløse Svælg staar vi over for. Lidt videre frem ad lange Omveje gaar det, og vi mærker, hvordan det suser og bruser under os. Det er en Natur, som er den evig foranderlige. Meget skal der ikke til for at freimkalde Omvæltning her. Blot man træder nær en af disse Afgrunde, saa styrter en Isblok eller Sten i Afgrunden. Et mægtigt Bulder — som et Tordenbrag — følger derpaa, og det giver Ekko fra Klippevæggene. —

— — — Det var med rige Oplevelser, vi forlod denne Alpeegn en tidlig Morgenstund for atter at vende tilbage til Mennesker og Kultur. I tre Timer gik vi ned over Alperne uden at mødes med Folk eller Fæ. Efterhaanden som vi kom til lavere Højder, kom Plantevæksten frem, og før vi naede Menneskebolig, saa vi store Flokke af Køer og Geder paa de herlige Græsgange paa Alpeskraaningene. Køernes Bjælder lød som en fin Musik.

Denne stadige Vekslen og denne Mangfoldighed i Naturen i Forbindelse med den vidunderlige rene Luft gør det let at gaa paa disse Strøg, hvor man ikke finder banet Vej, og hvor man paa mange Steder nærmest maa bevæge sig med en Gymnasts Smidighed.

Efter 7 Timers Spadseretur havde vi endnu 3 Timers Jernbanekørsel i Alpeegne, hvor det veksler med Turistbyer, Alpetinder, Alpedale, herlige Vandfald, Floder og Søer, ja, endogsaa den skønne Vierwaldstätter Sø kommer vi forbi.

Den elektriske Bane kører her med god Fart; for det gaar meget nedad, og medens vi paa Turen opad maatte have to Lokomotiver for, saa kan ét Lokomotiv med Lethed klare det denne Gang. Hvor det er altfor stejlt, gaar Banelinien i Siksak, og med korte Mellemlum forsvinder Toget ind i Tunneler, hvor vi ofte maa køre rundt. — Vi mærker, at vi er i

et Turistland. Mange forskellige Sprog tales der blandt de rejsende, som er repræsenteret baade af rige Amerikanere — med et Utal af Kufferter — og saa Alpebestigere, der ikke har anden Bagage end Rygsæk og Alpestok; men allesammen er de venlige og høflige. Det er næsten, som om denne herlige Natur, vi fra Kupévinduerne saa gerne vil se, virker samlende. Vi er af forskellige Nationer, ogsaa i social Henseende er vor Stilling forskellig; men som Mennesker har vi meget fælles.

Det var helt underligt at komme til Zürich og ind i dette Menneskehav, som fandtes dér. Hvad var ogsaa Grunden til al det Røre her og den gærende Uro? Aah, det var den 14. September og altsaa Valgdag i Tyskland! I den Anledning var der streng Bevogtning, og vi maatte ustandselig vise Billetter. De hamborgske Tømrersvende samlede Opløb omkring sig ved deres Sang og Tale, og vi saa, hvordan Politibetjentene stadig iagttog disse Hamborgere, som er saa let kendelige paa Grund af deres mærkværdige Dragter.

— — — Saa var vi altsaa atter nede blandt Mennesker og inde i det myldrende og brogede Liv, som Schweiz med sin dragende Magt som Turistland frembyder. Den næste Nat skulde vi sove med Rhinen til Nabo, denne mægtige Flod, som efter at have dannet Faldet ved Schaffhausen antager et helt andet Præg. Rolig og ærværdig breder den sig da, mens Smaabyerne hygger sig ved dens Bredder. En af disse er Stein, der som Grænseby tidligere hørte til et af de urolige og krigshærgede Omraader, hvad Malerierne paa Byens Huse og ligeledes Museet paa det gamle Raadhus endnu fortæller om. I Maaneskin skimter man dunkle Omrids af den gamle Ridderborg, der hæver sig op over Byen. Men stille og fredeligt kan man i Nutiden sove ind her. Ikke engang Flodens Brusen hører man denne stille Aften. Kun Lyden af Alpebækkenes Brusen bliver ved at tone som Evighedsmusik, indtil der bliver stille i én selv, og man stirrer ind i den Renhed og Storhed, der var i Alperne og nu som et ophøjet Maal synes at blive staaende.

SØRINE VANDALL.

HØJSKOLEN SOM FORKYNDELSENS SKOLE

Tale — her gengivet i lidt ændret Form —
holdt ved vort 10de Elevmøde, den 6. Juli 1930.

DET er i Aar ti Aar siden, vi begyndte Arbejdet her paa Antvorskov Højskole. Vi kom hertil ved Oktobertide 1920, begyndte med vort første Elevhold 3. November 1920. Og det Møde, vi i Dag er samlede til, er vort tiende Elevmøde.

Saa ligger da det Spørgsmaal nær: Hvad har vi formaaet at bringe de mange unge, som kom her paa Skolen som Elever? Lad mig sige, hvad jeg — jeg har jo ikke været alene om Arbejdet — gerne har villet bringe. Om jeg saa har kunnet det, jeg vilde, er et andet Spørgsmaal.

Og vil det saa findes unaturligt, om jeg i denne Forsamling af unge Venner siger det paa den Maade, at jeg fortæller lidt om mine unge Dage. Jeg tør maaske nok sige, at det var det, jeg oplevede i min Ungdom, der gjorde mig til Højskolemand.

Jeg har meget at takke mit Barndomshjem for, og jeg skylder det ogsaa Tak for, at jeg gennem det blev ført hen til Ubberup Valgmenighed. Allerede som Barn kom jeg der og hørte Hoff, som konfirmerede mig, og siden som ung sad jeg i Kirken og kom til at skylde Carl Koch saa meget. Jeg er et Menighedsbarn. Jeg har ikke nogensinde været borte fra Kirken. Jeg siger det med Tak og ikke for at rose mig. Der har ikke været noget Tidspunkt i min Ungdom, da jeg ikke med Glæde kunde gaa i Kirke, og jeg var altid glad ved at gaa til Alters, naar Fader var med. Jeg har ikke oplevet nogen Opvækkelse, hvis man derved forstaar, at et Menneske en Dag lever i en Verden, hvor der ikke er Kristendom, og den følgende Dag ved et Brud med sit tidligere Liv bliver ført ind i Kristenlivet. Men jeg har min Ungdom igennem følt en Vækkelse, det vil sige, jeg blev stadig vakt ud af det

dagligdags, saa jeg følte, at der var mere til end Arbejdet og alt det ydre, jeg kunde tage og føle paa.

Alt det, jeg mødte i Ubberup Valgmenighedskirke, kan jeg ikke sige nok Tak for. Naar jeg rigtig skal føle mig hjemme i en Kirke, maa jeg endnu den Dag i Dag drømme, at jeg sidder i Kirken i Ubberup. Uden den Kirke tror jeg ikke, at jeg var bleven Højskolemand.

Af aandeligt Liv mødte jeg først det kristelige, siden det folkelige og nationale.

Jeg mødte det folkelige og nationale, da jeg kom paa Højskole. Ja, jeg mødte mere end det, men ogsaa det, stærkere end jeg før havde mødt det. Jeg kom først paa Støvring Højskole, hvor min Morbroder, Søren Frederiksen, var Forstander, siden til Askov. Jeg staar i dyb Gæld til begge Skoler. Især paa Askov kom jeg i Forbindelse med det danske. Askov ligger nær ved den gamle Grænse, og det var ikke mærkeligt, at vi Gang paa Gang blev mindet om, at der ganske nær ved os blev ført en Kamp for vort Modersmaal. Her følte jeg først rigtigt, at Danmark betød noget for mig, og her forstod jeg først rigtigt, at det danske Modersmaal ogsaa var mit. Nu fornemte jeg med Glæde, at vel var Aarhus min Fødeby, og vel var jeg opdraget i en liden Landsby paa Sjælland, men Danmark var ogsaa mit Fædreland. Og det gjorde Livet rigere og smukkere for mig.

Men mest at betyde for mig fik det, at jeg kom i Forbindelse med Sønderjydernes Kamp for vort Modersmaal. Jeg mødte det stærkest paa Askov Højskole, og jeg kan ligefrem sige, naar jeg først mødte det, ogsaa sige Dagen derfor. Det var den Dag, da Redaktør Jens Jessen fra Flensborg talte i Askov Højskoles Gymnastiksal, talte om Kampen dernede, saa hvast og saa æggende, saa varmt og saa klart, at jeg aldrig glemmer det:

„Og hans Tale var sød som af blomstrende Lind,
den var salt som af blæsende Sø.”

Jeg blev aldrig nogen Tilhænger af Jessens særlige politiske Opfattelse, men jeg takker ham for den Dag, da jeg fik Øjnene opladt for, at her var en Kamp, som en ung dansk Mand burde følge.

Og saa blev jeg kun 20 Aar gammel Lærer for navnlig sønderjydske Ungdom paa V. Vedsted Efterskole. Jeg lærte vel de unge et og andet og var god Kammerat med dem, men de lærte mig mere, gennem dem kom jeg endnu stærkere i Forbindelse med Kampen Sønden Grænsen. Og hvad det fik at betyde for mig, nationalt og folkeligt, kan jeg slet ikke sige. Det gjorde mig til en dansk Ungersvend, og det er endnu en Del af mit Væsen.

Og jeg blev Student, lidt gammel, 24 Aar, fra Latin-skolen i Ribe, Grænsebyen, og kom til København, til Universitetet. Jeg studerede Teologi, men havde dengang allerede som mit Maal at blive Højskolemand; engang imellem kunde vel Præstegerningen drage mig, og jeg fristedes nu og da mod Politiken, idet jeg i mine Studenterdage færdedes meget i politiske Kredse. Jeg skylder Universitetet en nogenlunde pæn Embedseksamen, men, naar jeg skal være Sandheden tro, har jeg ellers saare lidet at takke Universitetet for; meget mere skylder jeg en jævnaldrende Kreds af unge Venner, jeg fandt i min Studentertid.

Det, jeg oplevede i mine første unge Aar, til jeg i 21 Aars Alderen begyndte at læse til Eksamen, det var det, der gjorde mig til Højskolemand. Dog vil jeg altid være Jacob Appel taknemmelig for, at han stærkt raadede mig til at gaa den studerende Vej; han saa vel den Fare, der lurede paa mig, at jeg overfladisk vilde snakke med om alt, hvis jeg ikke i nogle Aar i Alvor fordybede mig i Læsning og Studier. Og det kan saamænd være galt nok med Overfladiskheden alligevel.

Jeg havde mine første aandelige Oplevelser i Menighedens Fællesskab. Senere fik jeg Hjertet opladt for det folkelige og danske Fællesskab, og derfor kan jeg slet ikke nøjes med den Opgave, der for nylig af en af mine Kaldsfæller er henlagt til den grundtvigske Højskole som den væsentligste af denne Skoles Opgaver: at virke for det danske folkelige. Min Højskolegerning udgaar fra begge Livskredse, jeg mødte i min Ungdom, og jeg kan slet ikke undvære den første.

Saa blev jeg 29 Aar gammel Højskolelærer, fra Novem-

ber 1908 paa Frederiksborg Højskole, hos Holger Begtrup, og til hans Hjem og Skolevirke staar jeg i dyb Taknemmelighedsgæld.

Og hvordan gik det saa? Kunde jeg tale til de unge med det som Baggrund, jeg havde mgdt i mine første unge Dage? Kunde vi sammen med hverandre længes mod de Livskredse, jeg lærte at kende i min Ungdom? Og hvorledes var og er saa Ungdommen, jeg fik min Gerning iblandt? Kan vi mødes i de Livskredse, der i mine unge Dage vakte mig ud af det dagligdags?

Lad mig sige det saaledes:

Det norske Dagblad „Tidens Tegn” bragte for nogen Tid siden en Artikelrække om, hvorledes Nutidens Ungdom tænker og føler. Bladet gik til de unge selv for at faa Svar. Og Svarene er maaske ikke alene ejendommelige for norsk Ungdom, men ogsaa for unge andet Steds, og de giver sikkert nogle Streger til et Billede af Tidens Ungdom.

En af de unge udtalte sig saaledes: „Livsanskuelse, har vi nogen, saa er det Slidets, og har vi nogen Tro, da er det Troen paa egen Kraft og Styrke.”

Og en anden ung Mand, en ung Landmand, formede sit Svar saaledes: „Ligesom Ungdommen før var optaget af ideelle Maal, saa er den nu optaget af Politik og reelle Op-gaver.”

Men det Svar, der stærkest fæstede sig i mit Sind, kom fra en ung Bankassistent i Oslo. Hans Ord lød omtrent saadan: „Vi Handelsfolk har ikke Tid til at befatte os med de saakaldte Idealer, fordi vor Tid er optaget saa stærkt i Kampen for Tilværelsen.”

Da jeg læste det, spurgte jeg: Er det virkelig sandt? Vil alle unge sige det samme? Er der her sagt noget, der passer for al Ungdom i Nutiden?

Og omtrent samtidig med, at disse Artikler stod i det norske Hovedstadsblad, traf jeg tilfældig paa en svensk Udtalelse, der gik i samme Retning. En Ungdomsleder, der kender navnlig Storstadsungdom, skildrede Nutidens Ungdom omtrent saaledes: „Den har nok i sig selv. Den anerkender ingen Autoritet, ikke Hjemmets, ej heller Skolens eller Kir-

kens. De unge har ingen Arbejdsglæde, de arbejder kun for at tjene til Livets Ophold og for at faa Mulighed for Nydelser. De er Materialister, de beundrer Nutidens Mekanik, de jager mod alle de ydre Glæder, Dansens, Filmens og Boksekampenes. Idealer mod noget højere kender de ikke, de ler ad Ordet Ideal."

Atter spurgte jeg: Er dette rigtigt? Er det et helt Billede af Nutidens Ungdom, ogsaa af dansk Ungdom? Er de unge kun levende optaget af Nutidens glimrende Teknik, af alle de ydre Goder, af alle de lette Fornøjelser?

Jeg kender jo ikke alle unge, og jeg nægter ikke, at noget af det, der her er sagt, kan gælde for mange unge, men jeg benægter, at disse Udtalelser giver et almengyldigt Billede af al Nutidsungdom. Ogsaa jeg kender noget til Nutidens Ungdom, og jeg kender adskillige, der har deres Gang og Gerning blandt vore Dages Ungdom, kender ogsaa Ungdomsledere, der virker blandt andre unge end dem, der søger til Folkehøjskolen. Og de kan vel alle have noget at anke over. Men alle vidner de, at der er mange andre Spørgsmaal i Ungdommens Sind end dem, der fødes af Dagens og Tidens ydre Liv og Larm. De mærker nok Gang paa Gang, at de unge er stærkt optagne af de nyttige og reelle Ting. Og alt dette har stor Værdi. Men de unge er ikke saa optagne deraf, at de ikke faar Tid til at drømme. De længes ogsaa efter Oplevelser, som alt det ydre slet ikke kan give dem. Og de spørger — maaske ikke med Ord — om deres Vejledere vil hjælpe dem til disse Oplevelser.

Og denne Sindets Spørgen bygger Folkehøjskolen paa. Den baade kan og skal hjælpe de unge med at faa ordentlig Besked om det nyttige og reelle. Men den lytter gerne til Ungdommens Spørgsmaal om, hvad det er for en Verden, der ligger bag alt det ydre.

Der er endnu Brug for de evige Ord, der engang blev sat ind i Tiden, som har lydt til Slægt efter Slægt: „Hvad gavner det et Menneske, om han vandt den ganske Verden, men tog Skade paa sin Sjæl."

Men ud fra den Sindets Spørgen, jeg nævnede, stiller Ungdommen visse Krav til Folkehøjskolen.

Den fordrer med Rette, at Folkehøjskolen skal møde den i Nutidens Dragt. Vi kan ikke tale, som de gamle gjorde. Jeg prøvede forleden Dag paa, om det var muligt nu at læse en Prædiken af Vilh. Birkedal. Jeg indrømmer ærligt, at det var ikke muligt. Jeg forstod ikke det Sprog. Jeg véd, at hans Tale i sin Tid virkede løftende og betagende paa store Skarer af Mennesker. Nu maa Forkyndelsen komme i en anden Dragt, om det skal gribe Mennesker. Vi kan ikke holde Højskole akkurat paa samme Maade, som man gjorde det i Bevægelsens første Tider. Vi maa aabne Vinduer ud til den mærkelige Nutidsverden, vi lever i. Vi kan ikke nøjes med de gamle Sange, nye Ord af Nutidens Digtere er lagt paa de unges Læber. Vi kan paa ingen Maade spærre de unge inde i Fortidens Verden og lukke Nutidens for dem.

Men Ungdommen fordrer mere end dette. Den gør med Rette Krav paa at møde en Forkyndelse, møde Mennesker, der brænder for noget, har oplevet noget, og gerne vil bringe Ungdommen noget af det samme, de selv er grebet af. Jeg ser, at en Højskolemand, der lige har begyndt sin Gerning, for nylig har sagt, at fra hans Skoles Talerstol skal ingen Forkyndelse lyde. Jeg tror, at denne Mand vil komme til at opleve, at de unge, der søger hans Skole, vil kræve mere end de nøgne Kundskaber, hvor forstandigt og rigtigt han end kan give disse; de unge vil alligevel spørge: Hvad mener du selv, maa vi faa dit Vidnesbyrd. Den Folkehøjskole er stærk, som har en Forkyndelse at bringe. Det er et Livsspørgsmaal for hele vor Bevægelse. Er den svag, den vil straks blive stærk, om den ejer den levende Forkyndelse.

De store Tider i Folkehøjskolens Historie er præget af den stærke Forkyndelse. Kold havde sandelig et Budskab at forkynde, Schrøder, Nørregaard og Trier ligeledes, Alfred Povlsen, Appel, Begtrup, Bredsdorff, Grønvald Nielsen, Emil Dam, Jens Lund, Kristensen-Randers og mange andre sandelig ogsaa, de havde noget, de vilde bringe, der var noget, de brændte for. For mange af dem kunde andre Stillinger end Folkehøjskolemandens have aabnet sig. Ogsaa Stillinger med større Anseelse maaske og mere sikkert økonomisk Udkomme. Men de valgte at blive Forkyndere, for de kunde ikke andet.

De ejede en Ild i deres Sjæl og vilde gerne bringe noget af dette brændende ind i unge Sind. Derfor gav de Afkald paa de sikre Stillinger og gik ind i den kæmpende Skole, som Folkehøjskolen var og stadig er, for nok faar den Statsunderstøttelse, men den lever dog stadig i det uvisse, saa sandt som ingen tvinges til at søge den, men dens Elever kommer der frivilligt.

Denne Forkyndelsens Trang maa ogsaa Nutidens Højskolemænd eje, om de skal imødekomme de Krav, Ungdommen med Rette stiller. Der maa i deres Sind være denne Bøn:

„Skab nu og af os en Hær,
som tør svinge Aandens Sværd
under Korsets Mærke.”

Og er der saa lagt en Gnist ind i en Lærers Sjæl, ja, saa er der ikke anden Vej at gaa end den, Bjørnson stærkt pegede paa i en Tale ved et Folkehøjskolemøde. Han sagde disse Ord: „Læreren har virkelig ingen anden Vej at gaa end med alle de Evner og al den Overbevisnings Styrke, som Gud har laant ham, at paavirke dem, der har sat sig hen til ham for at faa af ham. Tror Læreren, at det er for at blive Ungdommens Opdrager, Gud har tændt Menneske-Gnisten i ham, saa er det hans dyre Pligt af al sin Sjæls Hengivelse at forkynde for de unge — og Gud trøste ham saa, om han ikke lægger hele sin Personlighed ind.”

Og de unge kræver at mødes med Personligheder. Man taler om, at der er Krise for Folkehøjskolen. Hvis der er en saadan, den vil være overvunden samme Dag, rige og stærke Personligheder arbejder i dens Tjeneste, Mænd og Kvinder for hvem Levebrødet og Æren er det underordnede, Mennesker, der beder om, at en Gnist af den hellige Ild stadig maa være i deres Sjæl, og har Tro paa, at Ungdommen kan vækkes bort fra det dagligdags.

De unge har Længsler efter at mødes med Personligheder, ikke færdige Mennesker, der har alt i det klare, men Mennesker, der dog er naaet ud over den Livets Bølgen og Usikkerhed, at de i Dag tror ét og i Morgen et andet. Man kan ikke i Længden være Lærer paa det famlende og ufærdige.

De unge længes efter at møde Personligheder, sagde jeg.

Det er underligt for mig at sige det. For hvad er jeg? Og hvad er vi, som arbejder her? Vi véd maaske lidt om, hvad der skal gives, men er ude af Stand til selv at give det.

Men ét kan vi: Føre de unge sammen med store og stærke Personligheder. Vi kan søge at vise de unge, hvad ædle kaldte Livets Lyst. Hvad betyder mine Ord og mit Liv, men hvor meget kan der ikke forkyndes om de store og størstes Liv og Tanker. Da man engang spurgte en ung Højskolelærer, hvad han talte om til sine Elever, saa svarede han: Ungdomsidealerne. Og det er jo udmærket. Men mon man ikke gør det bedst og mest virkeligt ved at tale om Mennesker, der havde lyse Idealer og søgte at virkeliggøre dem.

I Nutidslivet udspilles der et vældigt Drama, Kampen mellem det udadvendte og det indadsøgende, Striden mellem Krop og Sjæl, Spændingen mellem Materialisme og Aand, Kampen mellem Vantro og Kristendom, mellem Ligegyldighed og Tro. Og der er for Alvor Krise for Folkehøjskolen, om vi kun er Tilskuere til dette Drama, om vi neutralt stiller os paa Beskuerens Stade og objektivt beretter derom. Her maa vi være paa Livets Side som Forkyndere.

Saa siger vi Tak for de henrundne ti Aar. Og saa gaar vi ikke og leder efter, om vor Gerning har været til Gavn. Men naar jeg ser ud over denne store Skare af gamle Elever, som gerne vil samles med os, saa henter jeg deraf den Trøst, at der dog er oplevet noget her.

Saa spørger jeg ikke utaalmodigt efter Frugten, men jeg siger engang imellem for mig selv det Vers om Ordets Magt, som Digteren Ludvig Bødtcher har givet os:

„Ej nogen Tanke klædt i Ord
gaar paa sin Livsvej rent til Grunde,
om end dens Vej er uden Spor,
en evig Virken i den bor,
den hendør ingenlunde,
den lever med, naar det er Tid,
hvis den var god for Lysets Strid,
men var den ond, gaar den at stride
for Dybets Aand paa Mørkets Side.”

FRED. NØRGAARD.

AARET, DER SVANDT

(BREV TIL GAMLE ANTVORSKOV-ELEVER)

INDEN jeg begynder at nedtegne Aarets Historie, fra November til November, noterer jeg paa et Stykke Papir Da-toer og Begivenheder, der maa med. Men ser jeg hen over Papiret, er det rigtignok et broget Billede, jeg har for Øje. Mange og højst forskellige Ting skal med. Men de er dog en Del af Helheden. Arbejdet fra Dag til Dag, hvorom der ikke fortælles stort, er det bærende. Og de Dage i Arbejde har ogsaa deres Fest. Men de andre Dage, da der skete noget ud over det daglige, ikke altid bedre end det daglige, er lettere at beskrive. Og det er dem, jeg især omtaler. Og de hører som sagt ogsaa med, om man vil have et Helhedsbillede af Skolelivet.

VI begyndte d. 4. November med 130 Elever, d. v. s. hvad Vinterskolen kan rumme. Og lad mig sige med det samme, at vi fik en ualmindelig god Vinter sammen. En ny Lærer, Seminarist Hans Hansen, udgaaet fra Jelling Seminarium, faldt hurtigt ind i Forholdene og blev afholdt baade af Elever og Medlærere.

Vor Foredragssal har altid syntes mig at eje en vis Hygge. Der er forholdsvis lavt til Loftet, og den ligner egentlig mere en stor Stue end en Sal, og saa ligger den symbolsk midt i Skolebygningen. Der er ingen høje Vægflader, der kan give Plads til store Malerier. Og skal den smykkes, maa det være med Billeder, der svarer til dens Forhold. Det tog vi Hensyn til, da vi inden Vinterskolens Begyndelse købte et Par Malerier af Troels Trier. Det ene forestiller et dejligt sjællandsk Landskab, det andet et lige saa

smukt jydsk, og de passer til Salen. Ogsaa paa anden Maade blev Salen gjort hyggeligere, og et nyt Klaver afløste det gamle, der tit udsendte hjerteskrærende Toner. Vi kunde da om Morgenen lade Morgensangen ledsage af Musik.

DEN 10. November festligholdt vi Skolens Fødselsdag, 21. Aarsdagen for Grundstenens Nedlæggelse. Vejret var smukt og mildt, saa vi om Eftermiddagen alle kunde tage en Skovtur for at se de sidste Rester af Efteraarspragten. Om Aftenen samledes vi med en Del af Skolens Venner i Gymnastiksalen til Middag — jeg tror, der var dækket til op mod 200 — og her vekslede Tale og Sang, bl. a. talte Redaktør H. Jensen, Provst Møller og jeg. Senere glædede Frøknerne Bendtzen os med Sang og Musik i Foredragssalen. Og længere hen paa Aftenen samledes vi igen i Gymnastiksalen om Chokoladebordene. Vi er glade for, at en af Skolens største Festsdage falder nær efter Vinterelevernes Komme. En Fest kan maaske hurtigere end mange Dage give Følelse af Hjemlighed.

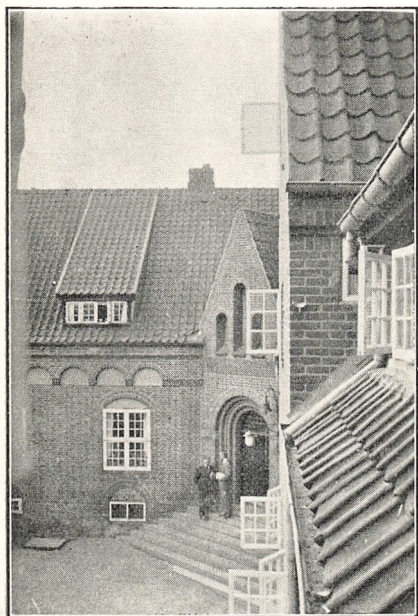
Lad mig med det samme omtale, at vi lige inden Skolens Begyndelse efter Juleferien som sædvanligt havde indbudt gamle Elever fra Egnen til en Sammenkomst. Det var den 5. Januar. Vi samledes om Juletræet, senere ved Aftensbordet, legede dernæst og sluttede i Spisestuen, hvor Laursen og jeg talte, og Nissen læste et Afsnit af „Sagnet, der vokser ind i Himlen“.

Vi plejer at mindes Afstemningsdagen ved en liden Festlighed den 10. Februar, gjorde det ogsaa i Aar. Ved Bordet talte flere, bl. a. Forfatteren, Bibliotekar Martin N. Hansen, der den Aften var vor Gæst.

ALLEREDE i November talte Bibliotekar Faurholt fra Centralbiblioteket i Slagelse her paa Skolen om Benyttelse af Biblioteket med Fremvisning af Lysbilleder. Jeg lægger Vægt paa, at dette sker tidligt paa Kursus'et, da det skaber en god Forbindelse mellem Eleverne og Biblioteket. Vi har — endog efter Bibliotekksulentens Sigende — en meget respektabel Haandbogsamling og ogsaa en ganske god

Udlaansafdeling, men det viser sig, at vor Bogsamling ikke slaar til, og da er det en stor Fordel at have et stort Bibliotek (med en tjenstvillig Bibliotekar) i Nærheden.

Ogsaa sidste Vinter havde vi den Glæde at høre Jordomrejseren, Landbrugslærer Th. Rosenstand, tale livligt om vore Konkurrenter paa Smørmarkedet og om Forholdene i Canada, alt med Lysbilleder. De to Foredrag blev holdt i November og December.

Et Kig fra den nye Fløj.

verne i den store Spisestue. Her talte Kjærgaard og Pastor N. P. Nielsen, Vedsted.)

Den 1. Februar talte den katolske Præst Jan Ballin (som gæstede Nissens) om Pave Pius XI. Nogle Dage senere fik vi et udmærket, nyttigt og praktisk Foredrag af Docent v. Holstein-Rathlou om Farerne ved Brugen af Elektricitet og om Anvendelse af kunstigt Aandedræt.

Den 15. Februar havde vi Besøg af fh. Højskoleforstander Olaf Andersen (der jo siden er bleven bekendt for at have vundet 1ste Præmie for en Skildring af Danmarks Saga i 500

Efter Nytaar havde vi ogsaa adskillige velkomne Gæster. Frøken Helene Strange talte om Amerika, senere holdt Domæneforpagter Erik Appel, der deltog i Lise-lundmødet i Januar, tre Foredrag om Wilson. (Lad mig i en Parenthes bemærke, at en anden af mine Ungdomsvenner, Provst Kjærgaard, Esbjerg, deltog i det samme Møde, og en Aften samlede de hos os sammen med andre gode Venner, og sidst paa Aftenen havde vi en lille Festlighed sammen med Ele-

Ord, medens en Historiker og Dr. phil. maatte nøjes med Nr. 2 Pladsen). Olaf Andersen talte med Lysbilleder om en Togrejse i Jämteland.

En Aften i Marts talte Forstander Kristensen, Lundby, om Landbrugets Historie i det 19. Aarhundrede, og senere i Marts gav Redaktør H. Jensen en paa personlige Minder bygget smuk Skildring af P. Nielsen, Tystofte, der har haft saa stor Betydning for dansk Landbrug, og ikke mindst i Vestsjælland, hvor han jo boede, er hans Indflydelse kendelig.

BLANDT Vinterens Gæster var ogsaa ca. 40 Medlemmer af den socialdemokratiske Ungdomsforening i Slagelse. Formanden for Foreningen indledede kort om det socialdemokratiske Ungdomsarbejde, tre af vore Elever, ligeledes kort, henholdsvis om Venstres Ungdom, De danske Skytte- og Gymnastikforeninger og De danske Ungdomsforeninger. Derefter fulgte en livlig Forhandling, jeg var Dirigent og holdt min Mund om end med Møje. Og siden veg alle Stridsspørgsmaal for hyggeligt Samvær ved Kaffebordene i Spisestuen.

VOR Sorøtur havde vi den 18. Januar. 13 benrappe gik hjem. I Februar Maaned aflagde vi Besøg paa Svine-slagteriet, Margarinefabrikken og „Sorø Amtstidende“s Bogtrykkeri. Alle Vegne blev vi elskværdigt modtaget og fik alt sagkyndigt forklaret. I Fastelavn besaa de hjemmeværende Elever Langes Tobaksfabrik, og en Manus (et af Fabrikkens bedste og mest anerkendte Mærker, som herved ogsaa faar min anbefaling) blev ombudt ved Afskeden.

OGSAA i Aar var Konsulent Olsen og hans Hustru saa elskværdige at byde vore Elever paa en Tur til Tjustrup for at se de gode Besætninger dér. Turen foregik en smuk Dag i Marts, saa langt de fleste, ca. 90, kunde bruge Cyklen, og Aftenen i Forvejen talte Olsen om Tjustrup-Stammen og var paa Turen en utrættelig Fører. I hans Barn-domshjem var han og hans Hustru vore Værter ved en Kop Kaffe. Og for end yderligere at skabe Interesse om Turen

udsatte Konsulent Olsen Præmier for de tre bedste Stile om Besøget.

I Marts havde vi ogsaa vor Københavnstur under Karstensens og Nissens Ledelse. 55 deltog i den.

Paa Besøg i Tjustrup.

I VINTERENS LØB fandt der en Skakkamp Sted mellem 14 Skakspillere herfra Skolen og 14 fra Flakkebjerg Ungdomshjem. De spillende mødtes to Gange, en Gang paa Ungdomshjemmet og en Gang her. Men med Skam maa jeg melde, at vore tabte i begge Kampe. De manglede vist stadig Øvelse. Og ingen maa drage den Slutning, at vore Vinterskoleelevers Hjerner ikke var i god Orden. Vi havde navnlig mange gode Regnemestre; allerede i Februar Maanedes Begyndelse var en halv Snes færdige med at gennemregne Uhrskovs dog ikke helt lette Regnebog II Del. Jeg foreslog dem da, at vi skulde danne en Studiekreds, og da adskillige af de nævnte Elever var stærkt politisk interesserede, bestemte vi os til at gennemgaa brændende Lovgivningssspørgsmaal. Fra Rigsdagens Bureau fik jeg de forelagte Lovforslag om Lærerruddannelsen, Jordspørgsmaalet og Forsvarsspørgsmaalet og tillige Folketingstidende med 1. Behandling af de nævnte Lovforslag. Vi læste da Lovforslagene og alle Ordførertalerne, samtalede om Stoffet og raadførte os med Bøger

om Spørgsmaalene og fik derved en alsidig Kundskab om disse Nutidsspørgsmaal.

I VINTERENS LØB blev der holdt adskillige Møder, hvori vore Elever deltog. Den 6. Decbr. lod De vestsjællandske Ungdomsforeninger afholde et Møde her, ved hvilket Folketingsmand Kyed talte om Ungdommens Fremtidsudsigter, den 13. Januar saa vi sammen med den nævnte Forenings Medlemmer udmærkede levende Billeder fra Islands storlaeede Natur, optagne og fremviste af Fotograf Leo Hansen, og i Marts talte Direktør Gunner Gregersen overordentlig fornøjeligt og kyndigt om Landevinding for Industrien.

Vort Julemøde holdtes den 17. December med Biskop Fønnesbech-Wulff og Valgmenighedspræst Nørgaard som Talere. Det havde samlet en 4—500 Deltagere foruden Skolens Elever. En Del af vore Elever deltog ogsaa i Liselundmødet den 26. Januar, ved hvilket Holger Begtrup og Morten Larsen talte.

VINTEREN 1929—30 var jo usædvanlig mild. Om det var Grunden til, at der var forholdsvis lidt Sygdom blandt Eleverne, véd jeg ikke. Vi havde egentlig kun Faare-syge at slaas med. Det er jo ingen farlig Sygdom, men smitsom er den, og i Februar maatte adskillige holde Sengen. Dette var Aarsagen til, at vi — efter Henstilling fra Kredslægen — ikke holdt vort sædvanlige Fastelavns-gilde med indbudte Gæster.

Mange af vore Søndagftener glædede hjemlige musikalske Kræfter os med Musik og Sang. Gudrun Asmussen spillede ofte, og Skriver og Nissen sang bl. a. Gluntar, og ikke mindst Glæde havde vi af et 10 Mands Orkester og et Sangkør, der begge blev ledet af Skriver.

DEN 23. Marts var ca. 130 Forældre vore Gæster. Der var Gymnastikopvisning under Skrivers og Hansens Ledelse, og derefter spiste vi alle — op mod 300 — til Middag i Gymnastiksalen. Ved Middagsbordet vekslede Sang og Tale. Der blev bl. a. talt af Lærer Larsen, Hemmeshøj,

Gaardejer Andr. Clausen, Kaastrup, Gaardejer P. Jørgensen, Hyllerup, Mejeribestyrer Christiansen, Serdrup, Konsulent Martin Olsen, og ogsaa jeg sagde et Par Ord. Senere var der Musik og Sang.

Den 30. Marts rejste Eleverne. Jeg tror, at alle vil sande, at vi havde haft en god Vinter. Ogsaa Skriver maatte vi tage Afsked med. Vi kunde gøre det med Tak for godt Arbejde her ved Skolen.

Men inden jeg slutter denne Beretning om Vinterskolen, maa jeg nævne, at en af Skolens nære Venner, Skatteraadsformand Julius Eskebjerg, døde den 8. Januar. Eskebjerg hørte til den snevre Kreds af Mænd, der for ti Aar siden købte Antvorskov Højskole og siden solgte den til min Kone og mig. Han kom her ofte ved festlige Lejligheder og havde tit et godt og ejendommeligt Ord at bringe. Vi vil mange Gange savne ham.

APRIL plejer at være en rolig Maaned her paa Skolen, naar undtages, at der er travlt med Rengøring. Men i Aar dannede April en Undtagelse fra Reglen. Det danske Spejderkorps ønskede at holde et Førerstævne her i Paasken, og skønt vi ikke var helt glade ved at faa Paasken taget fra os, sagde vi dog Ja til at være Værter for Stævnet. Og vi fik megen Fornøjelse af det. Det varede i fem Dage og samlede ca. 160 Deltagere fra saa at sige alle Egne af Landet. Men min Pen er ikke kyndig til at beskrive Stævnet, og jeg giver derfor Ordet til Niels Brammer, der har givet en Beretning i „Nordisk Spejdersport“:

„Allerførst maa det siges, at Førerstævnet blev en dundrende Succes. Rent bortset fra alt det nye, vi lærte, og alt det gamle, vi tik frisket op og belyst fra nye Synspunkter, fik vi atter et Indtryk af det glimrende Kammeratskab, der hersker mellem Ulve- og Spejderførere fra alle Kanter af Landet. De fleste af os kendte vel omtrent en Tiendedel eller en Tyvendel af de forsamlede Førere, men lige fra Begyndelsen følte vi os som een stor Familie. De Antvorskovlærere er vant til at have megen og glad Ungdom om sig, men de havde aldrig set noget, der lignede den Stemning, der herskede paa Spejderførerstævnet. Vi Spejderførere kunde glæde os ved atter at faa et haandgribeligt Bevis paa, at alle „Spejdere er Brødre“.

Det var lykkedes Korpset at finde et uhyre velegnet Sted.

Antvorskov Højskole, der ligger i en historisk Egn, trafikmæssig set let tilgængelig og dog i et godt Spejderterræn, gjorde Indtryk af at være bygget netop med vort Førerstævne for Øje. Det lykkedes at indkvartere os alle i Højskolens Elevværelser, hvor vi laa i Spiraller eller Træsenge eller paa Madrasser paa Gulvet, havde Centralvarme og Vaskekummer med rindende Vand, Klædeskab o. s. v. som paa et bedre Hotel. Vi spiste i den store Spisesal sammen med Højskoleforstander Nørgaard og hans dygtige Frue, der stod for den udmærkede Forplejning, der var over al Forventning. Og til det indendørs Arbejde havde vi en smuk og praktisk Foredragssal med rigtig Talerstol, hvor flere af os, der ikke i Forvejen var vant til det, lærte at staa Ansigt til Ansigt med det glubende Uhyre, som et Hav af Ansigter med Hundreder af Øjne, der ser paa en, i Virkeligheden er.

I Løbet af Skærtorsdag Formiddag samledes paa Antvorskov 109 Spejderførere og 46 Ulveførere, deraf 37 Damer. Ved Frokosten bød Forstander Nørgaard os et hjerteligt Velkommen, og allerede ved dette det første Maaltid begyndte det særlige Spejdervid at udfolde sig. Derefter samledes vi om Flagstangen, og efter at Viceskole-direktør Svane havde aabnet Stævnet, gled Flagene til Tops, det danske og det svenske, da Fru Nørgaard stammer från hinsidan.

Og saa gik vi i Gang med Arbejdet. Man kan ikke sige andet, end at vi var flittige. Dagene og Timerne fløj. Og det skete paa følgende Maade. Vi stod op Klokken syv og spiste et solidt Morgenfoder Klokken otte. Klokken ni hejstes Flagene, og Formiddagen gik med tre Foredrag med korte Pusterum imellem. Efter Frokosten var der en Times Frihed, som hovedsagelig anvendtes til Boldspil, Træning i Spinning og Lassokast, og sidst men ikke mindst Samværet med Spejderførere fra andre Tropper og Divisioner, hvor man lærte nye ligesindede Mennesker at kende og paa Tomandshaand eller i smaa Klynger fortsatte de spændende Diskussioner, som Urviserne paa deres ubarmhjertige Vandring havde standset.

Eftermiddagene gik med Udendørsarbejde. Fredag var der en stor Øvelse i Slagelse Lystskov. Vi var i to Partier under Ledelse af Divisionscheferne Fabrikant Dahl og Kaptajn Wøhlk. I Løbet af Øvelsen lykkedes det adskillige af os at tilbagelægge ca. 30 km. Om vi gik hjem? Nej, Spejdergangart, selvfølgelig!

Lørdag Eftermiddag lærte vi, hvorledes man kan rykke frem i Terrænet. Der var en morsom Snigøvelse, og en Sporleg fik vi ogsaa. Hjemturen formede sig som Meldingsstafetløb. Ved Middagsmaden læstes de indkomne Meldinger op, hvad der aabenbarede, at heller ikke paa dette Omraade var vi udlært.

Søndag holdt Højskoleforstanderen et Foredrag om Egnens og Stedets Historie og førte os saa paa en Rundtur til Ruinerne af Klostret og Slottet, hvorpaa han gik hjem og i Seng og blev skaaret i en ondartet Brandbyld. Vi andre vandrede med Klavs Vedel paa

Naturiagttagelse og fandt Vaarfluellarver, Uglegylp og Frytle m. m. Da vi samledes, kunde Trofærerne godt have dannet Grundlaget for et naturhistorisk Musæum. Paa Hjemturen konstateredes det dog, at enkelte af os endnu manglede adskillig botanisk Ballast.

Om Aftenen efter Middagsmaaltidet var der Førerrigsdag. Emnerne forelagdes af en eller to Indledere, hvorefter Diskussionen kom i Gang. Dog var vi vist alle noget forbavset over de i Virkeligheden ret ringe Divergenser, der kom for Dagen. Muligvis følte Førerne, at Indlederne redegjorde for Korpsets Anskuelse, og holdt af den Grund en Del af deres Kritik tilbage. Det er ogsaa sandsynligt, at det føromtalte Uhyre skræmmede mange. Paa næste Førerrigsdag vil det vist være bedre at lade Diskussionerne indlede af to eller flere yngre Førere — ikke gamle, veltjente Folk, der imponerer os andre — og saa lade os andre tale fra vore Pladser.

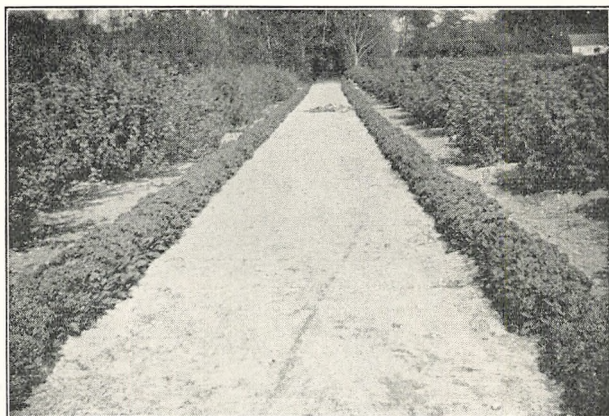
Og hvad naaede vi saa? Ove Holm mindede os i et udmærket Foredrag om, hvad Spejderbevægelsens Formaal er. Klavs Vedel viste os, at selv vi Bymennesker godt kan opnaa gode Resultater med vore Drengene i Retning af Naturiagttagelser og Woodcraft. Og Tage Carstensen fortalte os igen noget nyt om Forholdet til andre Drengorganisationer. Tobaksspørgsmaalet diskuteredes uden at der egentlig fremkom noget nyt. Oscar Madsen viste Lysbilleder til et Causeri over Emnet „Agitation med Lysbilleder“. Problemet Korpsmærker diskuteredes. Det blev fastslaaet, at alle Ulve skal bære Korpsmærke, og at vore Drengene, naar de fylder 18 Aar, bør aflevere deres Korpsmærker med mindre de staa som aktive Førere eller aktive Røvere.

Ove talte om „De daarlige og de gode Fremtoningspræg“ og Klavs Vedel om det seksuelle Spørgsmaal. Aage Jørgensen talte om Tropsmøder og ligeledes om Tropsfester. Og Ove talte atter, denne Gang om Patruljesystemet og senere om Prøver og Duelighedslege, og Klavs Vedel om Forholdet til Hjemmet, Skolen og Arbejdspladsen..

Blandt de øvrige Emner, som blev drøftet, skal blot nævnes Forholdet mellem Trop og Flok. Ved denne Lejlighed gik det forhaabentlig op for nogle af de faa, der endnu er Modstandere af Ulvebevægelsen, at der ligger en alvorlig Stræben og et allerede stort og velgjort Arbejde bag Ulveførernes glade Smil, og at Ulvefolket har Krav paa vor dybe Respekt og Sympati.

Den sidste Dag holdt Pastor Fritz Lerche en smuk Paaskegudstjeneste, hvorefter Ove Holm holdt Slutningstalen. Han bad os aldrig glemme, at det ikke var nok at gøre et Arbejde for at give Drengene Mulighed for en god Udvikling, men at Førerne først og fremmest maa gøre et Arbejde med sig selv, for at deres Liv kan blive saa rigt som muligt. Og for sidste Gang følte vi saa den betagende Stemning, der kommer frem, naar mange unge, der vil noget og vil det samme, forener deres Stemmer og lader Sangen tone.”

SOMMERSKOLETIDEN nærmede sig. Jeg maatte, som det antydedes i Spejderberetningen, holde Sengen nogen Tid formedelst en Brandbyld, men nogle Dage før Sommer-

Ved Foraarslide i Haven.

skolen begyndte, kom jeg op, og var jeg end ikke helt i Orden ved Sommerskolens Begyndelse, kunde jeg dog passe mine Timer.

Rede til Afgang.

Vi havde 136 Elever, blandt dem den, der først kom til Verden paa Antvorskov Højskole, ældste Datter af Skolens første Forstander.

Ved Aabningsmødet den 4. Maj talte Provst Møller om Jonas Lie og hans Digtning, Thorvald Laursen om tysk Ungdom og tyske Vandrehjem.

Fra Udflugten til Sorø.

VI har mange gode Minder fra Sommeren, ogsaa rent ydre set. Solskin og Varme bragte Sommeren jo i rigt Maal.

Svaner paa Sorø Sø.

Og saa fortæller jeg om nogle af de Begivenheder, som lettest melder sig til Omtale.

Grundlovsdagen fejredes med Udflugt til Stranden, og

Rynkeby Ungdomsforening paa Besøg.

den 16. Juni havde vi vor Sorøtur i det skønneste Sommervejr. Et Par Dage efter var vi en Aften Gæster hos vore Venner i Hyllerup, i de to Nabogaarde, Peter Jørgensens og Ansgar Tønnings. Legen gik lystigt paa Marken med den vide Udsigt, og senere deltes Flokken til Kaffe i de to Hjem, og tilsidst samledes alle i Peter Jørgensens Have, hvor der blev talt og sunget, ogsaa af Sangkoret.

VI havde i Sommerens Løb adskillige velkomne Besøg. Den 22. Juni gæstede 300 unge fra Sydsjælland os med vor gamle Elev, Arne Hansen, i Spidsen, og ca. 50 Ungdomsforeningsmedlemmer fra Rynkeby, ligeledes anført af en Ant-

Manniche oversætter Indierens Tale.

vorskov-Elev, Olaf Jensen. Jeg fortalte Antvorskov Klosters og Slots Historie, og senere vandrede vi til Ruinerne. Den følgende Søndag havde vi Besøg af 60 Soldater fra Garnisonen i Slagelse. De saa Skolen, drak Kaffe, og senere foreviste jeg dem Ruinerne.

Nogle Dage ind i Juli kom Forstander Manniche fra den internationale Højskole med 26 Elever. De 20 af dem var Udlændinge, deraf to Negre og en fra Indien. De spiste til

Elever fra den internationale Højskole synger.

Middag sammen med os, og Manniche og jeg talte. Efter Middag sang Sangkoret under Nissens Ledelse, og baade de fremmede og de hjemlige havde øjensynligt Fornøjelse af Besøget.

VORT Sommermøde faldt i Aar paa Gentforeningens 10 Aarsdag. Derfor indbød jeg Borgmester, Dr. phil. E. Kaper, der altid med varm Interesse har fulgt Kampen for vort Sprog i Sønderjylland. Vejret var straalende, og Mødet kunde da holdes i Haven. Det var besøgt af ca. 700, naar vi regner Skolekolonien med. Sært nok, at der kom saa mange, for selve Dagen og Dagen før var mange Vestsjællændere optaget andet Steds: om Lørdagen var der stort Dyrskue i Skelskør, og Foredragsforeningen for Slagelse og Omegn havde i et Antal af 350 Udflugt til Esbjerg og Fanø med

Hjemkomst til Slagelse Søndag Morgen, og om Søndagen var ca. 200 unge her fra Egnen paa Genbesøg paa Als, 500 andre unge havde Udflugt til Kullen, og i Gimlinge var der en stor Gymnastikfest, der samlede mange Hundrede Mennesker. Men Vestsjælland er jo tætbeholdt, og vort Sommermøde har iøvrigt Deltagere fra en meget vid Omkreds, og der var altsaa en stor Forsamling i Haven, da Sangkoret som Indledning sang nogle flerstemmige Sange, der passede for Dagen. Jeg

Vort Sangkor og Nissen, dets Dirigent.

sagde nogle indledende Ord, idet jeg mindede om, at en Søn-derjyde for nylig havde sagt: For ti Aar siden var der Lykke og Begejstring — i Dag er der Taknemmelighed og Glæde. Dernæst talte Dr. Kaper og senere fhv. Seminarieførstander Stig Bredstrup, der holdt et fortræffeligt historisk Foredrag om Forhold i 1840'erne. Af Dr. Kapers smukke Tale bragte „Sorø Amtstidende” følgende Referat:

„Naar man vokser til og skal til at orientere sig overfor Livet, kan det dels ske ved at lære af ældre og deres Erfaringer eller ved at læse. I gode Bøger, som man gaar til med Andagt, med Tro paa, at der er noget godt at finde, kan der være Ord, som øjeblikkelig fænger, men som man først længe efter forstaar fuldt ud. Et saadant Ord lyder: „Og hvad fra dine Fædre du har arvet, erhverv det selv for det at eje.” Først tænker man vel paa almindelig Arv, senere forstaar man, der menes aandelige Værdier. Men det gælder nu ogsaa det materielle. Det kan være meget rart at have et gammelt

Møbel fra Fars eller Farfars Tid, men det betyder intet, før man selv har Følelsen af, at her er noget, der knytter ens Hjerter til Fædrelandet. Ligesaa med Penge, skønt de er saa upersonlige. Jeg arvede et Par Hundrede Kroner efter en gammel Tante og Gudmoder i Slagelse Kloster. At huske paa dette er værdifuldt, for det knytter mig stadig til Slægten.

For aandelige Værdier er disse Ord en dyb Sandhed. Gør vi dette eller hint af Tradition, af Pietet mod vore Forældre, fordi de har gjort det samme, men ikke tænker over, hvorfor vi gør det, har man ikke selv erhvervet Arven.

Det samme gælder de nationale Værdier: at have arvet dette Land ret fra Fædrene og give det videre til den kommende Slægt. Derfor er det af Betydning, at man belærer de unge om Fædrenes Fortid, selv om det ikke er moderne, da mange er af den Mening, at man ikke skal spille Tiden paa gamle Sagn, men bygge hele Sindet og Hjertet paa Beundring for vor egen Tids Teknik. Selvfølgelig er det nødvendigt, at vi med Iver sætter os ind i de glimrende Arbejdsmetoder, Tekniken har skabt. Men Hjertet kan ikke nøjes hermed. Man gør ret i at huske, at vi kun er Forvaltere hver paa sin Plads, og søge at føle os som en Slægt med den ene Haand til Fortiden og den anden til Fremtiden. Leve med i Angst og Jubel og berede en rig Fremtid — først da bliver Livet rigt. Denne Følelse glipper undertiden, men den, der fører den frem, gør en god Gerning. For der er da vel ingen, der tror, at vi, naar vi synger „Kong Christian“, brænder af Begær efter at slaa løs paa Svensken. Vi lever med i den Tid, men ikke saaledes, at vi føler os kaldede til at overføre det paa Nutiden. „Dengang jeg drog af Sted“ er just ikke venlig mod Tyskerne, men naar vi synger den, er der da heller ingen, der vil overføre dens Ord paa Nutiden. Da ved den store Dybbølfest for 10 Aar siden Marinesoldaterne spillede „Holmens faste Stok“ og Garden „Dengang jeg drog af Sted“, da levede vi med i dette og forstod Glæden ved, at de forbudte Toner, der ikke havde lydt gennem de mange Aar, nu kunde lyde paany. Men blandt de Tusinder, der gik over Pontonbroen, op gennem den lange Allé til Dybbøl Banke, herskede der ikke nogen krigerisk Stemning. Det var en Repræsentation for hele Folket. Vi gik mellem hinanden uden Inddeling, saadan som vi herhjemme forstaar at blande os, noget af det største ved det danske Sind, og som ikke findes i nok saa demokratiske Lande ude i Verden. Vi vandrede her alle taknemlige, og ingen tænkte paa noget ondt, men vi vilde gerne mindes Fædrenes Oprejning og syngte deres Sange uden at forpligtige os til at genere Tyskerne.

Den Stemning, der raadete den Dag, lader sig ikke genkalde uden som et Minde. Det var en Løftets Dag fra hele Folket om at modtage og forvalte Arven, der var tilfaldet vor lykkelige Generation. Et Løfte fra dem, der havde holdt ud, om, at nu, de kom tilbage

til dem med samme Sprog og samme Arv, vilde de gøre deres bedste for, at Samarbejdet skulde blive til Lykke for Folk og Land. De 10 Aar, der er gaaet, er ingen lang Tid, men Begyndelsen betyder saa meget.

Blev nu Løfterne holdt? Det er jo givet at en saadan Udløsning af Følelser, som fandt Sted for 10 Aar siden, maa medføre en Reaktion. Fra Festdagen skulde vi over i Hverdagen. Landbrugets Vanskeligheder herhjemme kender De, men tænk saa paa, at i Sønderjylland skulde der foretages en Omlægning, og der skulde bygges. Man laante den lille Krone, men maatte forrente den store. Saadanne Vanskeligheder maatte bringe Reaktion for et Folk, der efter Krigens Rædsler ventede at være kommet i Paradis og nu opdagede, at det kneb med at holde Fædrengaarden. Det danske Folk har imidlertid været offervilligt og enigt om at bringe Hjælp saavel fra Statens som fra privat Side (Landeværnet).

Men nu de dernede. Ja, her staar vi overfor en Befolkning, hvis Sindelag ikke er blevet afkølet, men hvor vi tværtimod kan tale om Vækst. Der er derfor stor Grund til at takke for deres Løfte, saaledes som det i 1920 fik Udtryk i Grev Schacks vidunderlig skønne Tale paa Dybbøl.

Tilbage er saa eet Problem: dem med det tyske Sindelag, der er kommet ind under Danmark. Her har vi arvet noget, som vi selv maa løse i vor Tids Aand. Det er en historisk Arv af stor Vanskelighed. $\frac{2}{3}$ af dem taler det danske Sprog, men deres Hjerter er ikke med. Vi har vist dem Tillid ved at stille dem frit i Skolespørgsmaal — en Tillid, som godt kunde have været mødt med lidt mere Tilfredshed. Men det er Smaating. Den Maade, hvorpaa Tyskerne nu modtager vor Konge, er et Udslag af dansk Politikk.

Med stor Glæde kan vi se tilbage paa de 10 forløbne Aar. Fejl er begaaet hist og her, men i det store kan vi se fortrøstningsfuldt paa, hvad der er udrettet. En stor Opgave havde Embedsmændene, der skulde afløse en dygtig tysk Administration i en Landsdel, hvor Befolkningen ikke havde set venligt til denne Stand. Men ogsaa denne Opgave er løst. Heraf skal vi imidlertid ikke blære os. Vi skal vide, det er noget meget alvorligt, vi er indgaaet til, og at Fejl kan svide overordentlig haardt til os alle. Hver paa sin Plads maa derfor være vaagen og stadig paany søge at erhverve Arven fra vore Fædre, dreje den efter Forhold og Mulighed for paa bedste Vis at føre den videre. De 10 Aar har bragt os Løsningen nærmere — vi marcherer i Dag med fastere Fodslag end i 1920 —, men vi skal videre. Gid da den store Opgave, som det er blevet vor Generation betroet at løse, maa skride vel frem. Men det sker kun, hvis hver Mand tager den ind til sit Hjerter og arbejder med i Forstaaelse af, at Fædrelandet er den Jord, hvor vi bor, men ogsaa de, der har levet, og de, der skal leve. Et Leve for Danmark paa 10 Aars Mindedagen for den lykkeligste Stund, vort Fædreland i denne Generation har oplevet.”

SNART kom saa Sommerens, ja Aarets festligste Møde, vort Elevmøde Søndag den 6. Juli. Allerede Lørdag Aften var der kommet mange, navnlig fra Jylland. Men først om Søndagen kom det store Rykind — ialt var samlet ca. 650 gamle Elever fra alle Egne af Landet. Kl. 10 var der Gudstjeneste paa Liselund, hvor Pastor N. P. Nielsen, Vedsted, prædikede, og senere samledes man til Middag i det store Spisetelt, der var rejst paa Skolepladsen.

Kaffebordet er dækket i Teltet.

Ved Kaffebordet holdt Elevforeningen Generalforsamling. Formanden, Gdr. Carl Christensen, Bjergbygaard, og Kassereren, Niels Karstensen, aflagde Beretninger. Det oplystes, at Foreningen havde ca. 1760 Medlemmer. Formanden meddelte, at Elevforeningen havde skænket to store Billeder af de to tidligere Forstandere, N. Eggert og P. Augustinus (nu Præst i Jernved). Jeg takkede for den smukke Gave. Ved Bestyrelsesvalget genvalgtes Thorkild Clausen fra Gislev og Fru Margrethe Larsen, Ringe, nyvalgt blev Frk. Doris Kræmer fra Gram. Ved et senere Bestyrelsesmøde genvalgtes Carl Christensen til Formand.

Inden man samledes i Gymnastiksalen til Møde, sang Skolens Sangkor en Række flerstemmige Sange under Nissens Ledelse.

Ved Mødet i Salen talte jeg først, idet jeg mindede om

at det var det tiende Elevmøde, der holdtes, siden vi og vore første Medhjælpere kom til Skolen, og at der i de forløbne 10 Aar har været 2507 Elever, flest fra Sorø Amt (430), mange fra Holbæk Amt (290), fra Præstø (245), fra Ribe (225), fra Ringkøbing (221), fra de to fynske Amter (330), fra Sønderjylland (80), og iøvrigt Elever fra alle Landets Amter og enkelte fra Udlandet. Derefter talte jeg ud fra mine Minder om de to Livskredse, jeg mødte i min Ungdom, det kristne Fællesskab og det dansk-folkelige, om Højskolen som Forkyndelsens Skole. Th. Laursen talte om Fasthed og Fornøelse, og tilsidst talte Karstensen.

Ved Aftensbordet i Teltet blev der oplæst en Række Hilsener fra tidligere Lærere, Lærerinder og Elever, og Pastor Nielsen, Carl Christensen, Nissen, Kaj Andersen fra København og jeg talte.

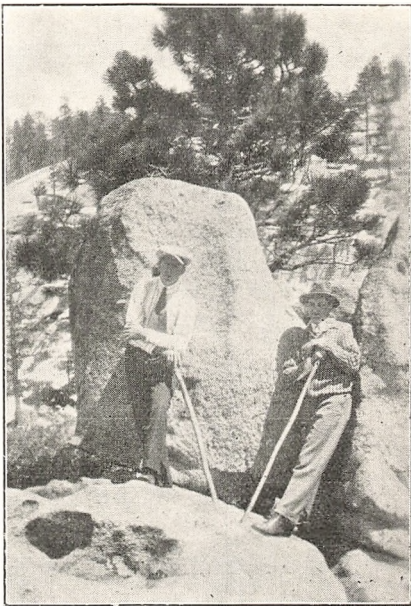
Senere samledes man i den lune Sommeraften paa den store Græsplæne, hvor Sommerskolens Elever i smukke male-
riske Folkedragter, sendt fra alle Kanter af Landet, dansede gamle danske Folkedanse under Frk. Vandalls Ledelse.

Ved Titiden sluttede Mødet med „Dejlig er Jorden”.

VED Mødet bragte jeg en Hilsen fra en gammel Elev (1925—26), Oscar Jensen, der nu er i Californien. Hans Brev er ganske vist skrevet i December 1929, men han bad mig alligevel bringe en Hilsen til gamle Kammerater ved Elevmødet, skønt dette først afholdtes nogle Maaneder efter Brevets Afsendelse. Et lille Brudstykke af hans Brev kan sikkert interessere hans Kammerater og vel flere. Han skriver: „Jeg har ikke ret gode Forhold at skrive under. Min Kuffert lagt oven paa Sengen tjener som Skrivebord, og Stolen, jeg sidder paa, er et stift Apparat, slaaet sammen af raa Brædder og Sækkelærred, medens ca. 50 unge Karle støjer omkring mig, snakker og tramper i Gulvet i de tilstødende Rum oven over og uden om mig. Jeg arbejder for Tiden med at beskære Ferskentræer. Jeg nyder den vel ret tvivlsomme Ære at arbejde paa Verdens største Fersken- og Abrikosfarm. Her er ca. 4000 acres udelukkende med Ferskener og Abrikoser. Ca. 200—300 Mand arbejder her for Tiden med at beskære.

I den Kaserne, hvor jeg hører til, er 50 Mand. Der er ni saadanne Kaserne eller camps for at bruge det engelske Sprog. Der er dog ikke alle fyldte. Vi tjener $2\frac{1}{2}$ Dollars og Opholdet om Dagen. Det er et Stykke Arbejde, der vil vare ca. 3 Maaneder. Et net Stykke Arbejde, naar bare det er Tørvejr, og endnu har vi ikke set Regn siden Juni. Det kommer imidlertid inden længe. Og saa er det nette forbi.”

Vi har en Del Elever, der er rejst ud i det fremmede. Og de sender os engang imellem en Hilsen. Ikke altid faar jeg besvaret Brevene fra det fjerne, men jeg haaber, at ogsaa vore Elever langt borte vil betragte Aarsskriftet som et Svar og en Hilsen fra os.

Oscar Jensen og hans Broder
paa Tur i Californien.

NOGLE Dage efter Elevmødet maatte jeg desværre lade mig indlægge paa Sorø Amts Sygehus i Sorø (der var ikke Plads paa Slagelse Sygehus) for at faa bortskaaret en ny ondartet Brandbyld. Jeg holdt ud, saa længe jeg kunde, for det er ikke let at forlade sit Arbejde. Baade Eleverne, Lærere og Lærerinder og vore andre Medarbejdere viste mig saa megen Venlighed under min Fraværelse, og det var mig ogsaa en Trøst, at Pastor Kragh-Müller var en god Stedfortræder for mig i Skolearbejdet. De sidste otte Dage af Skoletiden kunde jeg igen passe mit Arbejde.

Mens jeg laa i Sorø, indtraf Skolens 10aarige Sommerfødselsdag, den 16. Juli. Peter Kristensen og hans Hustru var saa venlige at indbyde hele Skolen til at fejre Dagen i deres

Hjem paa Blaakildegaard. Det blev mig sagt, at Aftenen forløb overordentlig fornøjeligt med Leg i det grønne, fælles Kaffe bord, Taler af P. Kristensen, min Kone og Bygmester Olsen og Oplæsning af Frk. Margrethe Olsen.

VOR Stortur skulde i Aar gaa til Lund og Hvilan Folkehøjskole. Vi fik udregnet, at den kunde tilendebringes paa én Dag og gøres meget billigt, naar Proviant medbragtes til hele Dagen. Den foregik den 19. Juli, en Lørdag, og det regnede fra Turen begyndte, til den endte. Da jeg af gode Grunde desværre ikke kunde være med, har jeg bedt Nissen om at give mig en Beretning. Hidtil har J. P. Jacobsens Skildring af et Regnvejr i Novellen „Mogens“ staaet som det uovertræffelige. Men Nissens er heller ikke ilde; den lyder saaledes:

Sverrigsturen.

Start Kl. 6½ Morgen.

Regn!

5 Rutebiler til Københavns Frihavn.

Regn!

Færge København—Malmø.

Regn!

Sang og Dans paa Dækket.

Sjap — sjap, sjap!

Malmø. Ilmarsch til Banegaarden. Tog til Lund.

Regn!

I Løb fra Banegaard til Domkirken.

Sjask, sjask! Sjask, sjask!

I Time i Domkirken. Skovgaards Mosaik og det gamle Ur, Krypten med Trolden Finn.

Skybrud!

Skybrud bliver ved. Efter nogen Tøven Vadetur forbi Tegnér's Statue til „Kulturhistorisk Museum“.

Pjask, pjask!

2—3 Timer paa Museum. I Trav fra det ene gamle Bondehus til det andet. Fra Oldtid til nyere Tid.

Øsregn!

Ingen Tagrender. Vaad Flip.

Festmaaltid i de gamle Bondestuer.

Rigeligt med Vand til Mellemmaden!

Afgang til Banegaarden.

Hvem der havde en Robaad! — Med Kahyt!

Af i Åkarp. Modtages af Forstander, Dr. Ingers, der
lover Kaffe, varm Kaffe.

Jubel!

Spadseretur under store Træer. Dobbelt Regnvejr!

Højskolen „Hvilan”. Af med det vaade Overtøj.

Bænket ved lange Borde prydede med Blomster og store
Kobberkaffekander.

4 Kopper Kaffe!

Sang og Tale i Foredragssalen. Den svenske Højskoles
Oprindelse.

Tak for Gæstfrihed, et Leve for „Hvilan” og Forstander-
parret.

Til Stationen. Med Toget til Malmø.

Silende Regn!

Damper til København.

Enstemmig og flerstemmig Sang.

Sanglege paa Fordækket.

5—10 Minutters Pause imellem Regnskyllene.

København i Sigte!

Regnen tager fat igen.

I skarpt Trav fra Havnen til „Grundtvigs Hus”.

Hyggelige Stuer. Vandet hældes af Skoene.

Rutebilerne fyldes igen. Afsked med Karstensen og „Kø-
benhavnerne”.

Himlen græder!

I Bilerne højt Humør.

Sang og Snak og — Snorken.

Hjemkomst tidligt næste Morgen.

Dejlig Tur!

Solen skinner!!

En Del af Flokken, 27, blev i København og saa om
Søndagen Hovedstadens Mærkværdigheder under Karstensen
Førerskab. Natten tilbragtes i Grundtvigs Hus, og i Løbet

af Dagen besøgte Kunstmuseet, Raadhuset, Glyptoteket og Rigsdagsbygningen. Og Hjemrejsen fandt Sted Søndag Aften efter Besøg i Tivoli.

DEN næstsidste Dag, Eleverne var her, havde vi et venligt Besøg af Tilsynsførende ved Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, Dr. Moltesen, der overværede nogle af Timerne.

Den 27. Juli, Sommerskolens sidste Søndag, havde vi Besøg af mange af Elevernes Forældre, ca. 150, enkelte fra

Opstilling til Folkedans.

Jylland, nogle fra Fyn, men selvfølgelig flest fra Sjælland. Frk. Vandall ledede begge Gymnastikhold, da Frk. Nielsen desværre maatte holde Sengen paa Grund af en Benskade. Senere samledes vi alle til Middag i Gymnastiksalen. Her blev talt af Gaardejer Hans Andersen, Høsten, Pastor Kragh-Müller, Sognefoged Olsen, Blangslev, og mig. Om Aftenen samledes vi alle i Haven, hvor Lærere, Lærerinder, vore Medhjælpere i Have og Mark (og tre Heste eller vel rettere sagt Gangere)) levendegjorde et Par gamle Folkeviser og Christian Winthers Digt: Henrik og Else.

Og et Par Dage efter rejste saa Sommereleverne.

Desværre maa jeg tale om mig selv, jeg maa vel have det med: Samme Dag, Eleverne rejste, maatte jeg igen paa

Sygehus — denne Gang Slagelse — en ny Brandbyld gjorde igen Operation nødvendig. Og atter fulgte op mod 14 Dages Sygeleje. Nu har jeg faaet en Række Serumindsprøjtninger mod Bylder, og saa gaar jeg — men lov mig ikke at sige det til nogen — med to Muskatnødder i Lommen. Det er et gammelt Husraad, og det er en Provst, der har anbefalet mig det. Og nu synes det, som om Ondet er standset — om Serum'et eller Muskatnødderne skal have Æren derfor, vil stedse vedblive at være en Gaade. Jeg føler mig igen som

Legen er begyndt.

Menneske, og jeg har i en Maanedstid været paa Farten til Efteraarsmøder.

Den 14. September samledes jeg med 80 Ringkøbing-Amt-Elever i Ringkøbing til en overmaade fornøjelig Sammenkomst, som et Udvalg med Jens Galsgaard som Formand havde ordnet. Vejret var forfærdeligt, og det hindrede nok en Del i at komme.

Fjorten Dage efter holdtes Ribe-Mødet. Her var mødt ca. 90. Karstensen talte om Tillid, jeg om Højskolens Fremtid. Og ved Aftensmaaltidet talte Mads Hjuler, der praktisk havde lagt Mødet godt til Rette, Frk. Vøls og min Kone. I sluttet Flok besøgte vi Domkirken og Slotsbanken, og den

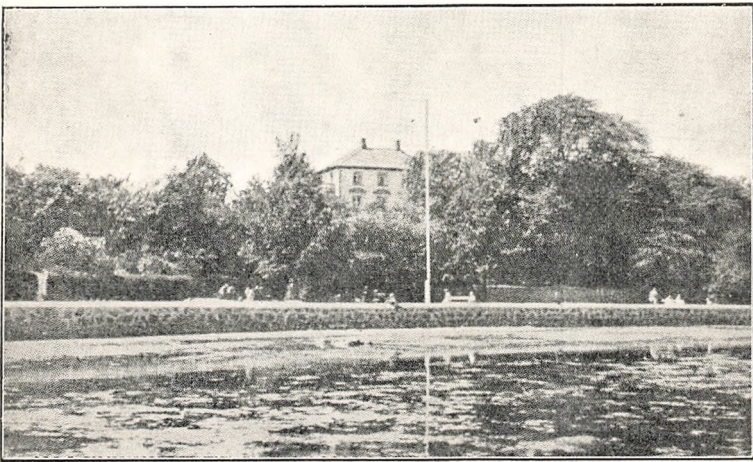
gamle dejlige By var som altid bedaaende, ikke mindst den Dag i det straalende Efteraarsvejr.

Ved vort Efteraarsmøde — som altid begyndende den tredje Søndag i September — talte den første Dag Højskoleforstander Aage Møller om et kristeligt Emne og jeg om Højskolens Fremtid. Om Aftenen læste Overlærer Kierkegaard: Der var engang og Hyldemor. Medens det om Søndagen regnede hele Dagen, var det de følgende to Dage nogenlunde skikkeligt Vejr. Om Mandagen talte Forfatteren Jørgen Bukdahl, der vel snart kan regne Skandinavien for sit Fædreland. Han er født i Danmark og dansk nok, men har i et Par Aar opholdt sig i Norge og har skrevet et Værk om norsk Aandsliv: Det skjulte Norge, har udsendt første Bind af et lignende Værk om Danmarks Aandsliv siden 1864: Dansk national Kunst, og har nu bosat sig i Stockholm for at gøre Studier til et lignende Værk om svensk Aandsliv. Samme Dag holdt Stiftsprovst Hjortkær et kristeligt Foredrag. Og om Aftenen læste Overlærer Kierkegaard igen udmærket Digte af Drachmann og Valdemar Rørdam, en Historie af Kipling og et Æventyr af H. C. Andersen.

Den sidste Dag talte Højskoleforstander Holger Begtrup om Folkehøjskolen og dens Forhold til Tidens Krav og Stiftsprovst Hjortkær om et kristeligt Emne. Direktør Hejle læste om Aftenen et Kapitel af Anker Larsen: De vises Sten og Lazarus af Carl Gandrup.

I Oktober fra 18.—21. holdt Kvindernes internationale Fredsliga et Oplysningskursus for Repræsentanter her paa Skolen. Det var helt igennem et fornøjeligt og — selvfølgerlig — fredeligt Stævne. Det lededes af Lærerinde Frk. Thorson, og følgende førte Ordet: Fru Thora Dangaard, Fru Cederfeldt de Simonsen, Viceskoledirektør Frk. Helms, Bibliotekar Frk. Elise Jacobsen, Fru Hannover Heilesen, Forstander Jepsen og Dommer Arnskov. Men mange flere havde Ordet, idet næsten alle Foredrag efterfulgtes af Spørgsmaal og Forhandling. Deltagernes Antal var ca. 70.

ELEVER fra 1920—27 vil huske vor Sygeplejerske, Frk. Marie Christensen eller „Søster”, som var hendes Kendingnavn. Hun har for nylig, fra 1. Juli, oprettet et Rekreationshjem i Skelskør, Villa „Skrænten” hedder det, liggende meget smukt ud mod Skelskør Nor. Elevforeningen har skænket hende et Dannebrogflag, og hun har bedt mig sige Tak derfor. Det har ofte vajet ved Villa „Skrænten”. Men skulde altsaa en og anden af vore gamle Elever trænge til Hvile og Ro, saa er naturligvis „Skrænten” Stedet at tage hen.

Villa „Skrænten” i Skelskør.

OG nu er vi snart ved Oktober Maanedes Slutning. Nogle Dages Mildhed og Solskin har venligt mindet os om den svundne Sommers Dejlighed. Men vi nærmer os Vinter. Her tænker vi dog mere paa, at vi snart igen faar Ungdom til Huse. Om en halv Snes Dage kommer vort Vinterhold. Det bliver knapt saa stort som sidste Vinter. De stærkt faldende Priser paa Landbrugsvare har vel været medvirkende til, at vi ikke har faaet saa mange Indmeldelser i Oktober som andre Aar. Men vi venter dog ca. 110 Elever og har da ingen Grund til at klage. Og rimeligt er det vel ogsaa, at vi maa dele Kaar med de Kredse, hvorfra vi især faar vore Elever.

Og saa er jeg færdig med denne lange Beretning. Kun

har jeg tilbage at bringe en Hilsen til gamle Elever fra dem, der virker her ved Skolen, med Tak for mange venlige Hilsener og godt Følgeskab i det forløbne Aar.

Den 25. Oktober 1930.

FRED. NØRGAARD.

SMAAMEDDELSER

ELEVFORENINGENS Bestyrelse bestaar af følgende: Gaardejer, Landbrugskandidat Carl Christensen, Slotsbjergby (Formand), Fru Margrethe Larsen, Ringe, Thorkild Clausen, Gislev (Næstformand), Købmand Julius Christensen, Overdraaby, Jægerspris, Kjeld Bøgelund Petersen, Tarup Mølle, Aarslev, Fru Egedie Pitter, Taaderup, Tingsted, og Frk. Doris Kræmer, Gram. Foreningens Kasserer og Sekretær er Højskolelærer N. Karstensen. Revisorer er: Gmd. Aksel Christiansen, Sadserup, og Povl Lindersgaard, Lund.

AARSSKRIFTETS FORSENDELSE. Aarsskriftet vil atter i Aar blive udsendt uden Opkrævning, idet det forventes, at Medlemmerne selv vil indsende Medlemsbidraget paa vedlagte Indbetalingskort. Ved denne Ordning kan Foreningen spare en ikke ringe Del af de store Portoudgifter. *Alle Medlemmerne bedes nu om — saa snart de har modtaget Aarsskriftet — at afsende de 2 Kr., som Indbetalingskortet lyder paa.* Hvis det ikke gøres straks, glemmes det let, og derefter følger Ulejlighed og Udgift med at sende en Postopkrævning.

Paa Bagsiden af Indbetalingskortets Kupon (paa hvilken der staar trykt: Medlemsbidrag) kan anbringes Meddelelser om Ændringer i Medlemmernes Hjemstedsadresse. Henvendelser angaaende Aarsskriftets Forsendelse og øvrige Foreningsanliggender sendes til Karstensen. Man bør samtidig opgive det Aar, man var Elev paa Skolen.

Elevforeningens Postkonto er Nr. 11593.

ELEVMØDER 1931. Elevmødet 1931 holdes som sædvanlig den første Søndag i Juli, Søndag den 5. Juli. De, der kommer om Lørdagen, er meget velkomne. Søndag begynder Mødet med en Gudstjeneste Kl. 10 paa Liselund.

Elevmøde holdes i Ribe (K. F. U. M.s Sal) Søndag den 27. September Kl. 2. Mødet slutter saa tidligt, at Afrejse kan finde Sted Kl. 7,20 Nordpaa. Mads Hjuler, Sdr. Hygum, forestaar sammen med et Udvalg Ordningen af denne Sammenkomst.

Elevmøde for Elever fra Ringkøbing Amt holdes Søndag den 2. August Kl. 3 paa Siggaard ved Muldbjerg. Anders Sig ordner Mødet.

ANDRE MØDER. Vort Julemøde 1930 holdes Tirsdag den 16. December Kl. 3. Sognepræsterne Johs. Fog-Petersen, København, og E. Bjørnbak, Laurbjerg, taler.

Søndag den 10. Maj 1931 bliver der Møde i Anledning af Sommerskolens Begyndelse. Vort Sommermøde holdes Søndag den 21. Juni, og Efteraarsmødet begynder som sædvanligt den tredje Søndag i September, den 20. September, og fortsættes de to følgende Dage.

ELEVERNES HJEMSTED. Af Vinterskolens Elever 1929—30 var 81 fra Sjælland og omliggende Øer (deraf 23 fra Sorø Amt), 33 fra Nørrejylland, 5 fra Sønderjylland, 9 fra Fyn, 3 fra Lolland-Falster og 2 fra Bornholm. — Af Sommerskolens Elever 1930 var 67 fra Sjælland (fra Sorø Amt 13), 36 fra Nørrejylland, 6 fra Sønderjylland, 15 fra Fyn, 6 fra Lolland-Falster, 3 fra Møen, 1 fra Samsø og 2 fra Norge.

LÆRERKREDSEN. Ved Vinterskolen 1930—31 virker følgende: N. Karstensen, Chr. L. Kjeldsen, J. K. Kortsen, Th. Laursen, Erik Balslev Nissen, Fred. Nørgaard og Frk. Vandall. Ved Sommerskolen 1930 underviste foruden de ovennævnte (med Undtagelse af Kjeldsen og Kortsen) H. C. Hansen, Frk. Ninna Nielsen, Fru Inge Nissen og Fru Nørgaard.

EIEVFORENINGEN har fra og med Vinteren 1920—21 til og med Sommeren 1930 uddelt 6095 Kr. i Understøttelse til ubemidlede Elever.

FØLGENDE Blade og Tidsskrifter er fremlagte i Skolens Læsestue: Sorø Amtstidende, Vestsjællands Folkeblad, Sorø Amts Dagblad, Berlingske Tidende, Morgen- og Aftenudgaven, Aalborg Amtstidende, Aarhus Amtstidende, Frederiksborg Amts Avis, Fyns Tidende, Hejmdal, Holbæk Amtstidende, Holstebro Dagblad, Horsens Folkeblad, Kalundborg Folkeblad, Maribo Amtstidende, Nakskov Tidende, Næstved Tidende, Ringkøbing Amts Dagblad, Ringsted Folketidende, Roskilde Dagblad, Samsø Folketidende, Vejle Amts Folkeblad, Vendsyssels Tidende, Vestkysten, Østsjællands Folkeblad, Retsstatsbladet, Andelsbladet, Bavnens, Dansk Ungdom, Dansk Folkestyre, Højskolebladet, Mælkeritidende, Vort Landbrug, Radikal Ungdom, Ungdom og Idræt, Dansk Idræt o. fl.

ANTVORSKOV Højskoles Elevforening har nu ca. 1950 Medlemmer.

BIDRAG, der ønskes optaget i Aarsskriftet 1931, sendes inden 1. Juli til Forstander Nørgaard.

DETTE Aarsskrift er trykt i 2700 Eksemplarer.

ELEVESØGET PAA ANTVORSKOV HØJSKOLE 1925—30.

Vinterskolen Novbr.—Marts	1925— 1926	1926— 1927	1927— 1928	1928— 1929	1929— 1930
Under 18 Aar var	11	7	6	4	8
Mellem 18 og 25 Aar var	127	115	106	83	122
Over 25 Aar var	4	5	6	6	3
<hr/>					
Fra Købstæderne var	1	1	6	3	4
Amtsunderstøttelse havde	47	32	39	28	48
<hr/>					
Børn af Gaardmænd	100	94	73	61	96
— - Husmænd	34	21	23	18	21
— - Arbejdere og Indsidd.	2	1	3	4	1
— - Haandværkere	4	4	9	4	4
— - Købmænd	0	1	2	3	2
— - Lærere, Embedsm. o. l.	1	2	2	1	3
— - andre	1	4	6	2	6
<hr/>					
Fra København var	0	0	4	1	0
— Gl. Københavns Amt	1	0	1	0	2
— Gl. Roskilde Amt	9	3	4	4	7
— Frederiksborg Amt	4	4	2	5	11
— Holbæk Amt	17	23	20	10	20
— Sorø Amt	30	25	23	24	23
— Præstø Amt	16	15	10	7	18
— Bornholms Amt	0	0	0	1	2
— Gl. Odense Amt	8	10	4	1	5
— Gl. Assens Amt	1	0	2	0	1
— Svendborg Amt	6	6	6	2	3
— Maribo Amt	4	3	2	4	3
— Aalborg Amt	0	2	5	4	4
— Hjørring Amt	5	5	1	0	2
— Thisted Amt	1	2	3	1	2
— Viborg Amt	5	0	1	1	2
— Gl. Aarhus Amt	1	3	2	1	4
— Gl. Skanderborg Amt	6	0	4	2	3
— Randers Amt	0	0	4	5	5
— Ribe Amt	14	13	6	8	4
— Ringkøbing Amt	9	7	8	7	6
— Vejle Amt	1	3	3	3	1
— Haderslev Amt	4	2	2	1	4
— Aabenraa Amt	0	0	0	0	0
— Sønderborg Amt	0	0	0	1	1
— Tønder Amt	0	1	0	0	0
— Færøerne	0	0	1	0	0
Ialt...	142	127	118	93	133

ELEVESØGET PAA ANTIVORSKOV HØJSKOLE 1926—30.

Sommerskolen Maj—Juli	1926	1927	1928	1929	1930
Under 18 Aar var	10	7	19	14	16
Mellem 18 og 25 Aar var	131	123	125	123	118
Over 25 Aar var	1	2	0	2	2
<hr/>					
Fra Købstæderne var	5	0	5	1	5
Amtsunderstøttelse havde	60	46	49	57	45
<hr/>					
Børn af Gaardmænd	85	86	92	85	85
— - Husmænd	35	27	24	32	25
— - Arbejdere og Indsidd.	4	4	3	1	1
— - Haandværkere	2	7	11	9	8
— - Købmænd	3	1	3	4	5
— - Lærere, Embedsm. o. l.	5	2	7	2	8
— - andre	8	5	4	6	4
<hr/>					
Fra København	1	0	2	0	1
— Gl. Københavns Amt	0	1	1	5	0
— Gl. Roskilde Amt	6	7	2	4	3
— Frederiksborg Amt	3	6	3	8	11
— Holbæk Amt	8	12	18	18	19
— Sorø Amt	18	12	4	17	13
— Præstø Amt	13	18	19	16	24
— Bornholms Amt	0	0	0	1	0
— Gl. Odense Amt	9	6	13	3	5
— Gl. Assens Amt	0	1	2	1	4
— Svendborg Amt	9	10	14	4	6
— Maribo Amt	0	5	2	1	6
— Aalborg Amt	12	3	5	3	3
— Hjørring Amt	3	4	0	1	4
— Thisted Amt	2	2	2	2	0
— Viborg Amt	2	5	0	1	1
— Gl. Aarhus Amt	5	7	5	6	4
— Gl. Skanderborg Amt	6	4	8	4	1
— Randers Amt	2	2	2	6	3
— Ribe Amt	13	11	15	15	6
— Ringkøbing Amt	24	12	15	14	8
— Vejle Amt	1	2	6	5	6
— Haderslev Amt	1	1	2	3	6
— Aabenraa Amt	0	0	2	0	0
— Sønderborg Amt	1	0	1	1	0
— Tønder Amt	1	1	1	0	0
— Færøerne	1	0	0	0	0
— Norge	0	0	0	0	2
— Sverige	1	0	0	0	0
<hr/>					
Ialt....	142	132	144	139	136

ELEVERNES NAVNE OG HJEMSTED

VINTERSKOLEN 1929—30.

1. Kristen Aborg, Skader, Randers.
2. Hans Alsted, Tørring.
3. Hans Andersen, Tokkerup.
4. Gunner Skovgaard Andersen, Hyllested, Dalmose.
5. Valdemar Andersen, Drigstrup, Kerteminde.
6. Aage Sylvest Andersen, Skævinge.
7. Robert Augustinus, Nees, Vemb.
8. Janus Bang, Skelund.
9. Kristian Busch, Olaf Ryesvej 42, Kolding.
10. Jacob Bæk, Vennebjerg, Hjørring.
11. Aage Christensen, Broby, Sorø.
12. Jens Christensen, Hovmarken, Hinnerup.
13. Søren Løgstrup Christensen, Ettrup, Hurup.
14. Viggo Christensen, Kaastrup Holme, Kalundborg.
15. Ejner Christensen, Nyskov, Lundby.
16. Jens Chr. Christensen, Hasseri, Aalborg.
17. Harald Christiansen, Haarbølle, Askeby.
18. Carl A. Christiansen, Serdrup, Slagelse.
19. Povl Christoffersen, Fjeldsgaard, Braaby.
20. Gunnar Clausen, Kaastrup, Kalundborg.
21. Kristen Davidsen, Skelund.
22. Aage Ebbensgaard, Ulfborg.
23. Hans Anker Frederiksen, Slimminge, Østervang.
24. Axel Friesdahl, Ruds-Vedby.
25. Peder Friis, Aarre, Varde.
26. Antonius Gotthardsen, Hjortvad, Lintrup.
27. Anders Gulddal, Lyderslev, Storehedinge.
28. Ejner Hansen, Lillevang, Hørve.
29. Holger Hansen, Hejninge, Slagelse.
30. Eino Hansen, Lindely, Haarlev.
31. Hans Aage Hansen, Hønnerup, Gelsted.
32. Povl Henrik Hansen, Saltofte, Stenlille.
33. Axel Johs. Hansen, Flakkebjerg.
34. Jens Andr. Hansen, Gulddyssegaard, Roskilde.
35. Sigurd Hansen, Vilhelmshaab, Storehedinge.
36. Leo Holm Hansen, Bogø, Stubbekøbing.
37. Evald Hansen, Hyllerup, Slagelse.
38. Peter Gram Hansen, Endrupskov, Gramby.
39. Hans P. Hansen, Bendslev, Fuglebjerg.
40. Hans P. Hansen, Krøgstrup, Skodborg.
41. Andreas Hansen, Storegaard, Skævinge.
42. Niels Hansen, Næsbjerg.
43. Povl Svend Hansen, Pedersker.
44. Ingemann Hansen, Grindløse Mark, Jullerup.
45. Svend Hansen, Broby, Sorø.
46. Simon J. Høj, Vesterlund, Nr. Nebel.
47. Hans Jacobsen, Lykkegaard, Sønderborg.
48. Axel Jensen, Karlstrup, Taastrup.

49. Otto Jensen, Sdr. Harritslev, Hjørring.
50. Torkild Jensen, Tygestrup, Sorø.
51. Svend Jensen, Sigerslevøster, Slangerup.
52. Otto Jensen, Ny Bjerreby, Svendborg.
53. Lavrits Jensen, Ondløse, Tølløse.
54. Thomas Jensen, Ondløse, Tølløse.
55. Arne Jensen, Asnæs.
56. Børge Jensen, Brøndbyvester Str., Glostrup.
57. Herman Jensen, Stengaarden, Sejerø.
58. Jørgen Carlo Jensen, Tyvelse, Slagelse.
59. Knud Jensen, Ingemannsvej, Slagelse.
60. Edvard Jespersen, Kirke-Søby, Flemløse.
61. Johannes Thorning Johannessen, Tingjellinge, Dalmose.
62. Gunnar Jørgensen, Havndrup, Pederstrup.
63. Svend Jørgensen, Sigerslevøster, Frederikssund.
64. Aage Jørgensen, Stokkemærk.
65. Andreas Kaasen, Tiset, Gram.
66. Aage Kjer, Skovholm, Skovby.
67. Niels Kjær, Kjær, Humlum.
68. Gunnar Knudsen, L. Karleby, Kirke Hyllinge.
69. Olav Knudsen, Hersnap, Dalby.
70. Karl Kristensen, Vium Thinggaard, Jebjerg.
71. Knud Kure, Bagergade 5, Rønne.
72. Holger Larsen, Arløse Mark, Sandved.
73. Carl Larsen, Arløse Mark, Sandved.
74. Regner Larsen, Salby, Køge.
75. Ejvind Larsen, Hemmeshøj Skole, Forlev.
76. Ejler Larsen, Vridsløse, Næstved.
77. Hans Larsen, Vridsløse, Næstved.
78. Anders Larsen, Ondløse, Tølløse.
79. Povl Larsen, Bransmark, Sorø.
80. Svend Larsen, Aagerup, Kalundborg.
81. Thorleif Lie, Skelskør.
82. Johannes Madsen, Vøjstrup, Nr. Broby.
83. Povl Madsen, Ellekær, Uggerløse, Kalundborg.
84. Karl Marcussen, Karlebo Overdrev, Hillerød.
85. Povl Mejtnersten, Hanerup, Regstrup.
86. Niels Mortensen, Stadil, Tim.
87. Karl Mortensen, Strøllille, Skævinge.
88. Harald Møller, Skader, Randers.
89. Svend Nielsen, Hørup, Slangerup.
90. Niels Nielsen, Vindehelsing, Gørlev.
91. Elias Nielsen, Nr. Kollund, Kollund.
92. Ejler Nielsen, Herstedvester, Taastrup.
93. Niels Kristensen Nielsen, Skovby, Østjyll.
94. Gunnar Nielsen, Skovby, Østjyll.
95. Karl Edv. Morten Nielsen, Venslev, Skibby.
96. Herluf Nielsen, Holtug, Storehedinge.
97. Povl Nielsen, Slotsbjergby, Slagelse.
98. Karl Emil Nielsen, Nørreby, Borre.
99. Gunnar Nielsen, Svinø, Lundby.
100. Alfred Olsen, Præsteskov, Bro Mølle, Jyderup.
101. Sigurd Palner, Rugtved, Svebølle.
102. Ejner Pedersen, Varpelev, Klippinge.
103. Osvald Pedersen, Skovby, Nr. Alslev.
104. Jens Henry Pedersen, Atterup, Grevinge.

105. Niels Petersen, Skelund.
106. Knud Petersen, Sadserup, Holbæk.
107. Hans Petersen, Kyndeløse Skole, Kirke Hyllinge.
108. Edvard Petersen, Saunte.
109. Sigfred Petersen, Vridsløse, Næstved.
110. Frode Petersen, Mortenstrup, Ringsted.
111. Albert Petersen, Haarbølle, Askeby.
112. Helge Petersen, Ramløse, Helsingø.
113. Holger Petersen, Bøgeskovgaard, Helsingø.
114. Alfred Povlsen, Skader, Randers.
115. Rikardt Povlsen, Herborg, Herborg.
116. Ejner Povlsen, Jersie, L. Skensved.
117. Harry Puggaard, Gredsted, Gredstedbro.
118. Kristian Rasmussen, Søby, Hornslet.
119. Jørgen Rasmussen, Brundby, Samsø.
120. Ejner Juul Rasmussen, Stautrup.
121. Max Ravn, Vejerslev, Thorsø.
122. Ove Steen, Ørslev.
123. Povl Strange, Egelev, Nr. Alslev.
124. Peder Sønderby, Sdr. Nissum, Ulfborg.
125. Harry Sørensen, Nr. Jernløse, Regstrup.
126. Jens Siegfred Thomsen, Lund, Rødvig.
127. Holger Thomsen, Ollerup, Slagelse.
128. Kristian Thomsen, Glædebjerggaard, Hvalsø.
129. Anders Tolstrup, Nødager, Kolind.
130. Jens Møller Trærup, Haasum, Ramsing.
131. Harry Vesth, Brundby, Samsø.
132. Eilif Zinkernagel, Risbjerg, Skellebjerg.
133. Peter Jensen Østergaard, Højby, Fyn.

SOMMERSKOLEN 1930.

1. Gerda Aastrup, Gramby.
2. Helga Andersen, Estrupmark Skole, Brørup.
3. Esther Andersen, Tingtved, Holbæk.
4. Grethe Andersen, Veterslev, Vrangstrup.
5. Hilma Andersen, Uggerløse.
6. Anna Andersen, Slotsbjergby, Slagelse.
7. Inger Elise Andersen, Høsten, Haslev.
8. Sigrid Arnkjær, Tessebølle Skole, Herfølge.
9. Karen Bendixen, Vindinge, Lamdrup.
10. Mary Bertelsen, Idom, Bur.
11. Edith Birch, Svinninge.
12. Anna Buch, Bredsten, Vejle.
13. Else Christensen, Bonderupgaard, Frederikssund.
14. Ellen Christensen, Ringe, Skamby.
15. Rigmor Christensen, Kaastrup Holme, Kalundborg.
16. Karen Christensen, Krøjerup, Knabstrup.
17. Ellen Christensen, Fraugde, Marslev.
18. Karen Christiansen, Nøddevang, Svinø, Lundby.
19. Eli Christiansen, St. Taarøje, Fakse.
20. Ingrid Didriksen, Sønderby, Borre.
21. Andrea Dirks, Aabenraavej 45, Haderslev.
22. Marie Eggert, Vedsted, Over Jersdal.
23. Anna Enevoldsen, Sentved, Refsvindinge.
24. Johanne Eriksen, Asminderup St.

25. Anna Jensen Filsø, Thorsted, Ulfborg.
26. Anna Flatby, Ullensaker, Kløfta, Norge.
27. Ellen Friis, Holme, Viby, Jylland.
28. Ellen Frost, Vidstrup.
29. Erna Groth, Willemoesgade 35 St., København.
30. Wanda Hadsbjerg, Sværdborg, Lundby.
31. Karen Hampe, Barup, Stubbekøbing.
32. Edith Hansen, Børnehjemmet, Nykøbing F.
33. Elise Hansen, St. Taarnby, Vallø.
34. Gudrun Hansen, Smidstrup, Fredericia.
35. Klara Hansen, Saltofte, Stenlille.
36. Ellen Hansen, Ølsted, Staaby.
37. Sofie Hansen, Haugbyrd, Ringsted.
38. Hilda Hansen, Gramby.
39. Ane Hansen, Gimlinge, Flakkebjerg.
40. Johanne Hansen, Davindegaard, Marslev.
41. Kristine Hansen, Lønholt, Fredensborg.
42. Anna Haugaard, Vejlbj, Riisskov.
43. Petra Henriksen, Bobøl, Føvling.
44. Astrid Henriksen, Sdr. Bjerge.
45. Kristine Holm, Salling Nørgaard, Vindblæs.
46. Kristine Høgsbjerg, Høgsbjerg, Vemb.
47. Minna Højer, Gaansager, Frifelt.
48. Marie Jakobsen, Askov, Vejen.
49. Alma Jakobsen, Frerslev, Hillerød.
50. Else Jensen, Sørbymagle, Slagelse.
51. Margrethe Jensen, Kærehave, Ringsted.
52. Helga Jensen, Raabygaard, Storehedinge.
53. Ingrid Suhr Jensen, Toft Andelsmejeri, Kokkedal.
54. Edith Jensen, Brugsforeningen, Tornby.
55. Ester Jensen, Holtug, Storehedinge.
56. Kirstine Jensen, Saltofte, Assens.
57. Margrethe Jensen, Brugsforeningen, Tornby.
58. Laura Marie Jensen, Gadsbølle, Bred.
59. Karen Jensen, Gislinge.
60. Esther Jensen, Sønderby, Skibby.
61. Mary Jensen, Ørbæk.
62. Ida Marie Jensen, Østervang, Rønnede.
63. Rigmor Jensen, Saltøby, Hyllinge.
64. Sinne Justesen, Thaarupgaard, Ulstrup.
65. Irma Jørgensen, Vemmeløse, Dalmose.
66. Sigrid Jørgensen, Sofienlund, Holbæk.
67. Esther Jørgensen, Ladegaard, Bred.
68. Helga Kirkebjerg, Vollerup, Flakkebjerg.
69. Marie Kjær, Gaansager, Frifelt.
70. Rigmor Kjærgaard, Holstebro.
71. Margrethe Knudsen, Over Holluf, Odense.
72. Dagmar Knudsen, L. Karleby, Skibby.
73. Emmy Krog, Reersnæs, Bandholm.
74. Marie Larsen, Nyby, Tølløse.
75. Dagny Larsen, Søllerup Overdrev, Herfølge.
76. Gudrun Larsen, Store Linde, Karise.
77. Ebba Larsen, Hønsinge, Asminderup.
78. Ellen Larsen, Ulse Overdrev, Rønnede.
79. Gudrun Udby Larsen, Helsing Skole, Helsing.
80. Agnete Larsen, Solrød Vestermark, Haudrup.

81. Dagny Larsen, Herslev, Roskilde.
82. Johanne Lauridsen, Tarp, Brande.
83. Emmy Lauritsen, Hygum Vestermark, Jellinge.
84. Magny Lemming, Sig St.
85. Ellen Loft, True, Brabrand.
86. Asta Lorentzen, St. Taarnby, Vallø.
87. Ingrid Lorentzen, Stormark, Storehedinge.
88. Lea Ludvigsen, Hallenslev, Høng.
89. Gudrun Madsen, Gammelby Mølle, Fredericia.
90. Ragnhild Torp Madsen, Skibbrogade 8, Kalundborg.
91. Anna Madsen, Værum Brugsforening, Randers.
92. Ellen Mortensen, Loviselund, Vejen.
93. Erna Mortensen, Ulse Olstrup, Rønnede.
94. Mary Nielsen, Strandgard, Borre.
95. Margrethe Nielsen, Skaverup, Asminderup.
96. Johanne Nielsen, Hemdrup, Løgstør.
97. Julie Nielsen, Spangsbæk, Lund, Rødvig.
98. Klara Nielsen, Lendum, Sindal.
99. Johanne Nielsen, Kindvig, Mern.
100. Agnes Nielsen, Venslev, Skibby.
101. Valborg Nielsen, Skovmølle, Lou.
102. Margrethe Nielsen, Lumbsaas, Nykøbing S.
103. Inger Nielsen, Slotsbjergby, Slagelse.
104. Kirsten Olsen, Gundsømagle, Viksø.
105. Emmy Olsen, Søvang, Tranebjerg.
106. Anna Kirstine Olsen, Rødstofte, Vordingborg.
107. Valborg Olsen, Majbølle, Guldborg.
108. Gudrun Olsen, Blangslev, Lou.
109. Erna Olsen, Slotsalléen, Slagelse.
110. Agnete Pedersen, Brorfelde, Uggerløse.
111. Erna Pedersen, Toftegaard, Krogstrup.
112. Anna M. Pedersen, Langhede, Ølgod.
113. Anna Lund Pedersen, Kirkeby, Stenstrup.
114. Ingeborg Pedersen, Flødstrup Mark, Ullerslev.
115. Margrethe Pedersen, Uhe Mark, Farre.
116. Gudrun Pedersen, Munkeby, Dræby.
117. Ane Petersen, Ammendrup, Allerslev.
118. Jenny Petersen, Tersløse, Dianalund.
119. Gudrun Petersen, Skafterup, Rude.
120. Else Petersen, Munkeby.
121. Birtha Petersen, Udlejre, Ølstykke.
122. Margrethe Roos, Lervad, Føvling.
123. Svanhild Sand, Kløfte, Norge.
124. Ingrid Skov, Nørreby, Borre.
125. Else Stadsgaard, Raasted, Bjerregrav.
126. Magnhild Stamp, Linde, Bur.
127. Solvejg Vinther Svejstrup, Lystrup.
128. Anna Sølvsteen, Voel østre Mark, Gjern.
129. Johanne Søndergaard, Baarse, Lundby.
130. Inge Sørensen, Gestelevlund, Ringe.
131. Anna Thesbjerg, Glistrup, Sdr. Nissum, Ulfborg.
132. Gerda Thoft, Salling, Vindblæs.
133. Margrethe Thorsen, Sir, Holstebro.
134. Rebekka Toxværd, Marrebæk, Væggerløse.
135. Else Uhrskov, Lindevang, Hillerød.
136. Bodil Vesterby, Løvel, Viborg.

Regnskab for Antvorskov højskoles elevforening

for året 1929—30.

INDTÆGT	Kr.	Øre	UDGIFT	Kr.	Øre
Kassebeholdning	1120	80	Blanketter	63	96
Medlemsbidrag	3524	00	Porto	363	95
Refunderet porto	15	60	Understøttelser (sommeren 1929)	350	00
Forst. Nørgaard betalt for årsskrifter ..	128	49	— (vinteren 1929—30) ..	405	00
Renter	52	39	Kassererens løn	150	00
Forskelligt	5	79	Årsskriftet	1299	90
			Forskelligt	75	25
			Indestår i sparekassen	1982	78
			— på girokonto	107	10
			Kontant beholdning	49	13
	4847	07		4847	07

Antvorskov, den 2. juni 1930.

Niels Karstensen.

Ovenstående regnskab er gennemgået og intet fundet at bemærke.

Povl Lindersgaard.

INDHOLD

	Side
FRED. NØRGAARD: Ti Aar	3
ERIK B. NISSEN: U. S. A.	8
THORVALD LAURSEN: Lidt om Vandrebevægelsen.....	23
SØRINE VANDALL: I Alperne	33
FRED. NØRGAARD: Højskolen som Forkyndelsens Skole.....	39
FRED. NØRGAARD: Aaret, der svandt	47
Smaameddelelser	73
Elevbesøget paa Antvorskov Højskole 1925—30.....	75
Elevernes Navne og Hjemsted	77
Regnskab for Antvorskov Højskoles Elevforening.....	82
